

HRVATSKI VOJNIK

Broj 405 • 28. rujna 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

RAZGOVOR

general-bojnik Michael Repass,
zapovjednik Američkog zapovjedništva specijalnih
operacija za Europu (SOCEUR) i zapovjednik vježbe
Jackal Stone 2012

JACKAL STONE 12

SLOVAK INTERNATIONAL AIR FEST

SIAF 2012

VJEŽBA NATO MNMPBAT-a SHARP LYNX 12

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 3 9 1 2
9 771 847 203 008

SADRŽAJ

4 RAZGOVOR

general-bojnik Michael Repass, zapovjednik Američkog zapovjedništva specijalnih operacija za Europu (SOCEUR) i zapovjednik vježbe Jackal Stone 2012

6 MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA SPECIJALNIH POSTROJI

Specijalci jedanaest zemalja na Jackal Stone 2012

10 21. OBLJETNICA HRM-a U PODGORI

Nezamjenjivi čuvari sigurnosti hrvatskog mora

12 PP SEZONA 2012

Najveći broj intervencija dosad

13 BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

Novi pothvat željeznog specijalca

14 MISIJA UNDOF

10. HRVCON spreman za misiju

16 VJEŽBA NATO MNMPBAT-a SHARP LYNX 12

Multinacionalni projekt sa zajedničkim ciljem

20 VIJESTI IZ MORH-a

21. obljetnica Glavnog stožera OSRH

22 VIJESTI OSRH

Simulacijska vježba na sustavu VBS-2

Zajednički doprinos sigurnosti

Vježba Jackal Stone 2012 naglašava je interoperabilnost timova vođene zemlje vježbe SAD-a, uključujući Američko zapovjedništvo specijalnih operacija za Europu (SOCEUR), program Partnerstvo za mir, Jackal Stone 2012 te vijeće priprema naše sudionice za uspješno funkcioniranje u združenim multinacionalnim integriranim silama. Vježba je namijenjena da se uči od interakcije s drugim vojnim snagama na vježbi, ali i pokazati vodljivu ulogu u razvoju i pripremi vojnih snaga za operacije u kojima sudjeluju.

Specijalci jedanaest zemalja na JACKAL STONE 2012

Vježba Jackal Stone 2012 je poslovna, jer je namijenjena razvoju i poboljšanju interoperabilnosti vojnih snaga u sklopu jedinstvenih operacija. Uz ovaj cilj, vježba takođe omogućuje razmjenu iskustava i doživljaja između vojnih snaga različitih zemalja, te povećanje razumevanja i komunikacije među članovima jedinstvenih operacija. To je važno za uspostavljanje solidne i pouzdane saradnje u sklopu jedinstvenih operacija, što je ključni faktor za uspješnu i efikasnu borbu protiv terorističkih organizacija.

Uživajući u suradnji i zajedničkom radu

Uživajući u suradnji i zajedničkom radu, jedanaest zemalja su uključile svoje specijalne postrojbe u vježbi Jackal Stone 2012, najvećoj vježbi specijalnih postrojbi u Europi. Održavaju se u Hrvatskoj i predstavljaju jedinstvene operativne mogućnosti i potencijalne ugroženosti. Vježba je namijenjena da se uči od interakcije s drugim vojnim snagama na vježbi, ali i pokazati vodljivu ulogu u razvoju i pripremi vojnih snaga za operacije u kojima sudjeluju.

Jedan od dobitnih primjera suradnje i zajedničkog rada

Jedan od dobitnih primjera suradnje i zajedničkog rada je bio događaj u kojem je jedna vojna snaga iz jedne zemlje učestvivala u operaciji koju je vodila druga vojna snaga iz druge zemlje. Ovaj događaj je bio rezultat dobrih komunikacijskih kanala i pouzdane saradnje između vojnih snaga. Uz ovaj cilj, vježba takođe omogućuje razmjenu iskustava i doživljaja između vojnih snaga različitih zemalja, te povećanje razumevanja i komunikacije među članovima jedinstvenih operacija. To je važno za uspostavljanje solidne i pouzdane saradnje u sklopu jedinstvenih operacija, što je ključni faktor za uspješnu i efikasnu borbu protiv terorističkih organizacija.

SPECIJALCI JEDANAEST ZEMALJA NA JACKAL STONE 2012

IMPRESSUM

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVО
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr),

Fotografi:

Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com),

Grafička redakcija:

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Marketing i financije:

Gordana Jelavić

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Fotografi:

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Grafička redakcija:

Damir Bebek, Predrag Belušić

Marketing i financije:

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1

Adresa uredništva:

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 4000 primjeraka

Naslovnicu izradio Predrag BELUŠIĆ

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

- 24 NATO VIJESTI**
Konferencija Vojnog odbora NATO-a
- 26 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Hercules s poboljšanim motorom
- 28 RATNE MORNARICE**
Specijalizirana fregata i razarač - jesu li isplativi?
- 32 SPECIJALNE SNAGE**
Specijalne operacije
- 36 ZRAKOPLOVNE IZLOŽBE**
Slovak International Air Fest - SIAF 2012

- 42 PODLISTAK**
Kalmarska unija
- 46 FILATELIJA**
Marke - prozori u povijest
- 47 VEKSIFOLOGIJA**
Veksilološki počeci u Hrvatskoj
- 48 MULTIMEDIJA**
iPhone 5
- 50 DUHOVNOST**
Bog je svemoguć sve do... trpljenja

UVODNIK

Vježba specijalnih snaga Jackal Stone o kojoj donosimo reportažu u ovom broju pokazala je visok stupanj interoperabilnosti i uvježbanosti pripadnika OS-a iz jedanaest zemalja. O vrijednosti i važnosti ovakve vježbe kao odgovora na moderne prijetnje s kojima se susrećemo za naš časopis govorio je i zapovjednik vježbe, general-bojnik Michael Repass koji je između ostalog pohvalio Hrvatsku kao domaćina vježbe kao i pripadnike naših specijalnih snaga.

Pripadnici Vojne policije OSRH sudjelovali su u Poljskoj, s kolegama iz Poljske, Češke i Slovačke na međunarodnoj vježbi Sharp Lynx 12 nakon koje su NATO ocjenjivači pripadnike MNMPBAT-a ocijenili spremnom postrojbom za ispunjenje zadaća te je započeo proces njihova pripajanja NATO-ovu Multinacionalnom korpusu Sjeveroistok.

Hrvatska ratna mornarica u Podgori je obilježila svoju 21. obljetnicu osnutka pa je to bila prigoda prisjetiti se svih postignuća koja je HRM ostvario tijekom Domovinskog rata i nakon njega. Međunarodni aeromiting Slovak International Air Fest (SIAF) održan je u Slovačkoj, a posebnost ovogodišnjeg aeromitinga jest premjera serijski proizvednog primjera nove generacije ruskog MiG-29M2 koji je sudjelovao u letačkom programu. Brojnost svjetskih mornaričkih flota u stalnom je opadanju i samo nekoliko preostalih klasa borbenih površinskih plovila ima sposobnost istodobnog izvršavanja većeg broja različitih zadaća. U ovom broju donosimo tekst o finansijskim ograničenjima koji u najvećoj mjeri utječe na razvoj razarača i fregata. Svakako ne zaboravite pročitati i brojne druge zanimljive teme koje vam predstavljamo u aktualnom broju.

Uredništvo

RAZGOVOR

**general-bojnik
MICHAEL REPASS**

zapovjednik Američkog
zapovjedništva specijalnih
operacija za Europu (SOCEUR)
i zapovjednik vježbe
Jackal Stone 2012

Zajednički doprinos sigurnosti

Vježba **Jackal Stone 2012** naglasila je interoperabilnost između vodeće zemlje vježbe SAD-a, zemlje domaćina Hrvatske te pripadnika snaga za specijalne operacije drugih zemalja članica NATO-a i programa Partnerstva za mir. Jackal Stone izravno priprema naše sudionike za uspješno djelovanje u združenom multinacionalnom integriranom okružju.

Vrlo sam ponosan na našu suradnju s BSD-om i OSRH. Hrvatske Oružane snage su u više navrata pokazale svoju interoperabilnost s drugim pripadnicima zemalja članica NATO-a te su i preuzele vodeću ulogu u razvoju i pripremi svojih snaga za operacije u kojima sudjeluju...

Međunarodna vježba specijalnih snaga Jackal Stone koja se po drugi put održava u Hrvatskoj bila je povod razgovora sa zapovjednikom vježbe, general-bojnikom Michaelom Repassom. General Repass pohvalno je govorio o Republici Hrvatskoj kao domaćinu vježbe, ali i o pripadnicima OSRH koji su u njoj sudjelovali. Ističući kako je napredak u strukturi i interoperabilnosti snaga za specijalne operacije više nego očit, naglasio je kako su upravo ovakve vježbe okvir u kojem se taj napredak može potvrditi.

Vježba Jackal Stone 2012 je završila. Jesu li vaša očekivanja kao zapovjednika vježbe ispunjena te kako biste ocijenili njezinu važnost za sve zemlje sudionice?

Želim se zahvaliti našim domaćinima na velikodušnoj potpori u održavanju ove izuzetno važne godišnje vježbe. Jackal Stone 2012 je naglasila interoperabilnost između vodeće zemlje vježbe SAD-a, zemlje domaćina Hrvatske te pripadnika snaga za specijalne operacije drugih zemalja članica NATO-a i programa Partnerstva za mir. Vježba izravno priprema naše sudionike za uspješno djelovanje u združenom multinacionalnom integriranom okružju. To je također važna vježba

koja u regiji pronosi našu zajedničku privrženost europskoj sigurnosti.

U sklopu vježbe, pripadnici oružanih snaga sudjelovali su na nekim projektima pomoći civilnoj zajednici. Koliko je to važno za razvoj povjerenja između građana i pripadnika oružanih snaga?

Povjerenje između oružanih snaga jedne zemlje i njezinih građana je izuzetno važno. Naši narodi šalju svoje sinove i kćeri kako bi bili dio nacionalne obrane, stoga im svakodnevno dugujemo pružati najbolje od nas. Većina od nas ovdje smo gosti tijekom vježbe, zato moramo pokazati zahvalnost našim domaćinima. Projekti poput obnove dječjeg vrtića Medo u Udbini, koji smo završili uz pomoć američkog veleposlanstva u Zagrebu i Uprave za humanitarne pomoći Zapovjedništva američkih snaga za Europu, izvrnsi su primjeri kako možemo učiniti nešto za bolji svakodnevni život građana u zemlji domaćina vježbe. Osnovna korist od tih projekata je svakako za lokalnu zajednicu, no višestruke koristi od toga ima i SAD. Naši pripadnici, u ovom slučaju pripadnici mobilne inženjerijske bojne američke mornarice (US Navy Seabees Mobile Naval Construction Battalion) stječu iskustvo

u područjima iz svoje specijalnosti - građevinarstvu, stolariji, električarskim i vodoinstalaterskim radovima, te imaju također priliku za suradnju s lokalnim stanovništvom. U projekt obnove dječjeg vrtića u Udbini utrošili smo oko 110 000 američkih dolara, kako bismo osigurali za 25-oro djece sigurnu, čistu i namjenski opremljenu zgradu u kojoj mogu boraviti i učiti. To mi se čini jako mala cijena za dobiveno povjerenje građana Udbine.

NATO Zapovjedništvo snaga za specijalne operacije (NSHQ) napravilo je u proteklih nekoliko godina značajan napredak u strukturi, dok je napredak na području interoperabilnosti očit. Što je najviše predonjelo tome i što možemo očekivati od NATO SOF u idućem razdoblju?

Snage za specijalne operacije (SOF) NATO članica napravile su značajan napredak i u tehnologiji i u taktici, a razlog je jasan - radimo zajedno više nego ikad, kako u vježbama tako i u operacijama. Naši profesionalni vojni odnosi ojačali su taktičku osposobljenost područjima kritičnih misija te poduprli našu bliskost i povjerenje. Naše zajedničko uvježbavanje je imperativ za adekvatnu i temeljitu pripremu u slučaju žurnih potreba. Spoznaja da

Foto: Jodi MARTINEZ, US AirForce

Američki, slovački i hrvatski pripadnici specijalnih postrojbi tijekom uvođenja na vježbi Jackal Stone 2012

HRVATSKI
VOJNIK

broj 405 / 28. rujna 2012.

5

Goran GROŠINIĆ, snimio Josip KOPI

radimo zajedno na važnim mjestima diljem svijeta bila je motor ujednačavanja NATO SOF-a. Osnovno mjesto gdje vidimo jedni druge i gdje radimo zajedno jest Afganistan, no imamo suradnju i u drugim područjima primjerice u borbi protiv pirata na Rogu Afrike te na području sjeverne Afrike i Levanta. Najvažniji pojedinačni napredak za NSHQ po mom je mišljenju dogovorena standardizacija SOF sposobnosti, tehnologije i doktrine. Multilateralne vježbe poput Jackal Stone 2012 proširuju područja naše suradnje i unapređuju međusobne zračne, zemaljske i mornaričke sposobnosti te je to prigoda da se svake godine zajednički testiramo i izoštavamo naše sposobnosti. Sam opseg priprema ove godišnje vježbe, čemu pridonose sve zemlje sudionice, pokazuju naše koordinirane napore i kolektivnu predanost u potpori regionalnoj stabilnosti i sigurnosti. Za NATO SOF u budućnosti znamo kako će se napredna obuka te operativni i strateški treninzi nastaviti razvijati bez zastoja. SOF će uporno tražiti podizanje razine stručnosti naših pripadnika i postrojbi. Također se slažem sa stavom NSHQ kako je SOF zrakoplovstvo važna sposobnost koja treba unapređenje kroz Savez.

Doba digitalne tehnologije je omogućilo suvremenim multinacionalnim snagama za specijalne operacije još veću suradnju i razvoj sposobnosti. Koliko je važno kontinuirano usavršavanje, implementacija i uporaba moderne tehnologije za stvaranje "moderne obrane", sposobne sprječiti suvremene prijetnje kao što su uporaba oružja za masovno uništenje, terorizam i cyber terorizam?

Tehnologija je vrlo značajna i omogućava brzorastuće povećanje snaga. Naš je vojni napredak u tom području različit jer su naše misije i nacionalni prioriteti malo različiti, ali smo redovitim vježbama poput Jackal Stonea svake godine u trajanju od gotovo mjesec dana pronašli način za unapređenje interoperabilnosti. Tehnologija čini naše misije lakšim na mnogo načina u pojedinim kategorijama, uključujući obavljanje djelatnosti, djelatnost nadzora i izviđanja - ali je ključno zapamtiti da tehnologija nije zamjena za povjerenje i uzajamnu suradnju. Mi smo nositelji integracije nove tehnologije svake godine tijekom vježbe Jackal Stone. Ove godine imamo komercijalnu ISTAR sposobnost davanja slike svim saveznicima. Također imamo novi NATO SOF-odobreni integrirajući komunikacijski uređaj nazvan Uzajamni link koji je izvanredan - omogućava bilo kojem komunikacijskom uređaju razgovor s bilo kojim drugim uređajem. Takvi sustavi moguće su nam da zaboravimo na problem nacionalnih tehnologija te da bez poteškoća radimo zajednički ili pak kao saveznička operativna grupa. Kontinuirano poboljšavanje i testiranje je imperativ. Što SOF može koristiti sada, konvencionalne snage mogu koristiti za nekoliko godina, tako da mislim kako je dobra ideja operativno testirati nešto na manjem

opsegu prije obimnije uporabe kod većih nacionalnih snaga. U SAD-u, naši procesi i rješavanje problema mogu biti više tehnološki vođeni nego kod nekih naših partnera, a naši saveznici mogu imati drugačiju perspektivu koja vodi k drugačijim rješenjima, no kombinacijom tih rješenja, možemo kreirati prilagodljiviji i nijansiraniji pristup pojedinoj misiji.

S druge strane, iskustvo u borbenim operacijama i naučene lekcije su također posebno vrijedne za sve nove pripadnike postrojbi specijalne namjene. Iz vaše perspektive, vojnika koji je imao priliku biti uključen u najkompliciranije operacije, koliko je važno to iskustvo starijih kolega u postrojbi?

Ne mogu dovoljno naglasiti koliko temelj i osnova našeg uspjeha kao kombinirane zajedničke postrojbe za specijalne operacije počiva na profesionalnim i u pojedinim slučajevima osobnim vojnim odnosima. Neke od zapovjednika na ovoj vježbi poznajem od 1993. godine. Tijekom tog

teška pitanja jer istinski cijenim njihovo viđenje i mišljenja. Oni će također možda zapamtiti kako sam rekao da je važno za Amerikance da imaju saveznike jer će nam oni reći o nama stvari koje ne znamo a trebali bismo znati.

OSRH posebnu pozornost posvećuju transferu znanja od starijih časnika koji su sudjelovali u Domovinskom ratu na mlađe. Imali ste priliku vidjeti kako rade pripadnici naše Bojne za specijalna djelovanja. Kako biste ocijenili njihov rad, odnosno što vas se najviše dojmilo kod njih?

Pripadnici BSD-a su vrlo sposobni izvršiti dodjeljene im zadaće i vrlo sam ponosan na našu suradnju s BSD-om i OSRH. Hrvatske Oružane snage su u više navrata pokazale svoju interoperabilnost s drugim pripadnicima zemalja članica NATO-a te su i preuzeли vodeću ulogu u razvoju i pripremi svojih snaga za operacije u kojima sudjeluju. Postoje sličnosti i razlike između američkih i hrvatskih specijalnih snaga. Amerikanci se jako oslanjaju

na tehnologiju, dok se Hrvati manje oslanjaju na tehnička sredstva za analize i operacije. To znači da možemo prći rješavanju problema iz različitih perspektiva te ih kombinirati u jedno optimalno rješenje. Trenutačna skupina Amerikanaca je provela puno vremena u Iraku i Africi i manje je upoznata s Afganistanom i NATO procedurama nego hr

vatski BSD. Rezultat toga jest da Amerikanci mogu dosta toga naučiti od svojih hrvatskih partnera. Naše postrojbe uživaju u vrlo dobrom profesionalnim odnosima i cijenim njihov neumoran trud da konstantno unapređuju svoje postrojbe te njihov fokus na modernom treningu, doktrini, sustavu naoružanja i taktici. ■

(prijevod Goran GROŠINIĆ)

Razgovarao sam s jednim od veteranima operacija u američkim snagama koji mi je rekao kako je impresioniran razinom stručnosti na koju je naišao u ovoj zdrženoj vježbi. Moram reći da sam doživio slično iskustvo ovdje na zapovjedno-operativnoj razini. Vrlo sam impresioniran BSD-om i njihovim zapovjednim timom. Oni imaju više izazova i čini se da ih odrađuju s lakoćom.

vremena stignete se zbližiti sa svojim kolegama. Bliskost i povjerenje predajemo onima koji dolaze iz nas kao što je i nama predano. Naučio sam važne stvari od mojih kolega SOF zapovjednika svaki put kad se susretremo. SOF perspektive su uvijek drugačije i ti pogledi iznutra i uvidi su mi od iznimne koristi, kako osobno tako i profesionalno. Evropljani koji me znaju reći će vam kako ih pitam

Foto: Tyler PLACKE, US AirForce

Uz Hrvatsku i SAD na vježbi su sudjelovali i pripadnici specijalnih postrojbi iz Češke, Estonije, Italije, Latvije, Litve, Norveške, Poljske, Rumunjske i Slovačke

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA SPECIJALNIH POSTROJBI

SPECIJALCI JEDANAEST ZEMALJA NA
JACKAL ST

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN, Josip KOPI

Jedan od dobrih primjera suradnje i zajedničkog rada specijalnih postrojbi, u ovom slučaju 11 zemalja, jest Jackal Stone 2012, najveća ovogodišnja međunarodna vježba specijalnih postrojbi u Europi. Održavala se u Hrvatskoj i pokazala da multinacionalne snage mogu odlično surađivati i kad je riječ o specijalnim postrojbama, a sve radi jačanja stabilnosti i sigurnosti u svijetu, što je uz povećanje suradnje i interoperabilnosti između zemalja sudionica vježbe bio i jedan od glavnih ciljeva vježbe. Hrvatska se i ovaj put pokazala kao izvrsna zemlja domaćin na čemu se posebno zahvalio zapovjednik vježbe, američki general Michael Repass...

STONE 2012

JACKAL STONE 2012
**BRIGADNI GENERAL IVAN JURIĆ,
ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA VJEŽBE
JACKAL STONE 2012**

Čast nam je i zadovoljstvo što smo bili domaćin ove vježbe i aktivno u njoj sudjelovali. Pripadnici OSRH aktivno su sudjelovali u planskom i provedbenom procesu, u radu stožera vježbe i procesu donošenja odluka, istaknuo je general Jurić napominjući kako su u skladu s konceptom u vježbi bile tri podređene postrojbe, tri podređena zapovjedništva.

Jesu li naši sudionici vježbe odradili dobar posao?

Da, itekako dobro su odradili svoj posao. Razmijenili smo iskustva, procedure, taktički način provođenja nekih zadaća. I oni koji su bili u timovima, na izvršenju zadaće, akcije su zajednički odradivali i s kolegama iz 11 zemalja razmijenili iskustva. Podatak da je 95 posto operacija provedeno noću dodatno potvrđuje visok stupanj uvježbanosti svih koji su sudjelovali u vježbi.

Kakvim biste ocijenili rad u Zapovjedništvu vježbe i suradnju s partnerima?

U Zapovjedništvu smo svi bili jedinstveni. Sve su zemlje radile zajedno i nije bilo nikakvih razlika između nas. Problema nije bilo. Zapovjedništvo i operativno središte vježbe radilo je 24 sata. To je bio neprekidni proces i izuzetno sam zadovoljan suradnjom, ne samo s pripadnicima SAD-a nego i s kolegama iz drugih zemalja koje su sudjelovale u vježbi.

Koji je najveći benefit vježbe za Hrvatsku i njezine Oružane snage?

Zajednički rad u procesu donošenja odluka, radu i djelovanju, izmjena procedura, taktika. Imati tijekom vježbe na raspolaganju sve tehničke mogućnosti koje ima Zapovjedništvo specijalnih snaga za Europu također je veliki benefit. Hrvatska je u vježbi imala i ulogu HNS-a (Host Nation Support) a svi koji su radili u tom dijelu vrhunski su odradili posao. Zadovoljan sam.

Jedna od važnih dimenzija vježbe Jackal Stone jest i civilno-vojna suradnja u sklopu koje je dovršena vodovodna mreža, izgrađena zapovjedna zgrada u vojarni "Josip Jović" te renovirani i proširen dječji vrtić u Udbini. Sve tri investicije vrijedne su oko 700 tisuća američkih dolara. Takođe se suradnjom podiže životni standard lokalne zajednice

Za uspješno suprotstavljanje sigurnosnim ugrozama vremena u kojem živimo nužna je i kvalitetna suradnja specijalnih postrojbi prijateljskih i partnerskih zemalja. Iako brojčano male, specijalne postrojbe ključan su i elitni segment oružanih snaga svake zemlje. Jedan od dobrih primjera suradnje i zajedničkog rada specijalnih postrojbi, u ovom slučaju 11 zemalja, jest Jackal Stone 2012, najveća ovgodisnja međunarodna vježba specijalnih postrojbi u Europi. Održavala se u Hrvatskoj i pokazala da multinacionalne snage mogu odlično surađivati i kad je riječ o specijalnim postrojbama. Operacija je započela točno u 19 sati 18. rujna, pod okriljem mraka i trajala u kontinuitetu do ranih jutarnjih sati 25. rujna. Provodila se po scenari-

koje su se provodile u vježbi Jackal Ston. Imperativ kod svih aktivnosti bio je infiltrirati se u područje operacija, obaviti zadaću i pritom ostati neprimjećen.

Vježba se provodila na kopnu, moru, zraku. Zapovjedništvo vježbe bilo je smješteno u zrakoplovnoj bazi Zemunik, gdje je bila smještena i kontrolna upravljačka grupa i Zapovjedništvo zračne komponente vježbe pod američkim zapovjedanjem. Stožer pomorskih snaga kojim su zapovijedali Norvežani bio je smješten u pomorskoj bazi Lora u Splitu, a koprone komponente u Udbini i Delnicama pod zapovijedanjem Rumunija i Amerikanaca. Organizator vježbe je SOCEUR (Američko zapovjedništvo specijalnih operacija za Europu), a iz Hrvatske

Zapovjednik vježbe Jackal Stone general-bojnik Michael Repass, njegov zamjenik brigadni general Ivan Jurić i prvi dočasnik Američkog zapovjedništa za specijalne operacije u Europi časnički namjesnik Charles M Sekelsky posjetili su 22. rujna u Debeljaku, nedaleko od Zadra, obitelj časničkog namjesnika Ivica Jeraka koji je kao pripadnik specijalnih postrojbi SAD-a poginuo na dužnosti 2005. godine u gradu Husaybahu u Iraku. U američkoj je vojsci služio 17 godina, odnosno od 1988. godine. General Repass je napomenuo kako nikad ne zaboravljuju vojnike koji su služili u njihovim postrojbama kazavši tom prigodom obitelji kako mu je velika čast što su ga primili te da mogu biti sigurni da će im Ivica uvijek biti u sjećanju.

Ivičina se majka Mirka zahvalila što su se sjetili njezina sina i poželjela im mnogo sreće u radu gdje god to bilo. U sjećanje na Ivicu Jeraka, položen je vijenac i zapaljena svijeća podno spomen-ploče na osnovnoj školi u Debeljaku. "Čest je stajati danas ovdje. Ivica je bio moj prijatelj. Pridružio se američkoj vojsci i sudjelovao u mnogim specijalnim operacijama. Bio je častan vojnik koji se žrtvovao i svoj život dao za slobodu," kazao je tom prigodom prvi dočasnik Sekelsky, Ivičin suborac i prijatelj..

kao zemlje domaćina u njezinoj su organizaciji angažirani Ministarstvo brane, sve grane OSRH-a i druga ministarstva i tijela državne uprave. U vježbi je sudjelovalo oko 2000 sudionika, gotovo za trećinu više od Jackal Stona 2009. kad je domaćin također bila Hrvatska. General-bojnik Michael Repass zapovijedao je vježbom, njegov je zamjenik bio brigadni general Ivan Jurić, direktor vježbe bio je brigadir Martin Starčević, a glavni planer s hrvatske strane natporučnik Željko Vuk.

Ministar obrane Ante Kotromanović vježbu je ocijenio odličnom. "Očekujem da će ovakvih vježbi u Hrvatskoj biti još više", izjavio je ministar Kotromanović u vojarni "Josip Jović" na Udbini gdje je javnosti prikazan samo

Visoki vojni predstavnici većeg broja zemalja tijekom vježbe posjetili su Zapovjedništvo vježbe u Zemuniku. Među njima su bili i načelnik Glavnog stožera Republike Litve general-pukovnik Arydas Pocius sa suradnicima i brigadni general Karl Egil Hanevik, zapovjednik specijalnih snaga OS Kraljevine Norveške. Osim što su se sastali s čelnim ljudima vježbe posjetili su i pomorsku bazu Lora u Splitu gdje je bio smješten stožer pomorskih snaga vježbe pod norveškim zapovjedništvom

mali segment iz područja djelovanja specijalnih snaga. "Svi učimo jedni od drugih", kazao je tom prigodom general-pukovnik Drago Lovrić načelnik GS OSRH dodajući da su postrojbe koje su sudjelovale u vježbi izuzetno profesionalne, kvalitetne i sposobne za izvršenje svih zadataća."

Hrvatska se i ovaj put pokazala kao izvrsna zemlja domaćin na čemu se posebno zahvalio zapovjednik vježbe, general Repass. Nije zaboravio istaknuti i uputiti nam pohvale za doprinos u međunarodnim misijama i operacijama. Sve radi jačanja stabilnosti i sigurnosti u svijetu, što je uz povećanje suradnje i interoperabilnosti između zemalja sudionica vježbe bio i jedan od glavnih ciljeva Jackal Stona 2012. ■

BRIGADIR MARTIN STARČEVić, DIREKTOR VJEŽBE JACKAL STONE 2012

Pozicija direktora ovakve međunarodne vježbe u pravilu se dodjeljuje zemlji domaćinu. Njegova je zadaća organizacija i koordinacija, odnosno da se sve što je scenarijem predviđeno po planu i na vrijeme odradi. "Nikakvih većih odstupanja od planiranog nije bilo. Sve je održano kako je planirano i na vrijeme", kazao je brigadir Starčević. "Ovo što ste vidjeli u provedbi vježbe samo je dio. Planski proces za Jackal Stone je započeo prije godinu dana prihvaćanjem

domaćinstva vježbe. Do početka vježbe napravljeno je izuzetno mnogo. Cijeli planski tim kojem je na čelu bio natporučnik Željko Vuk odradio je veliki posao. Aktivnosti i operacije koje provode specijalne snage, poznato je, komplikirane je i zahtjevnije organizirati nego što je slučaj s konvencionalnim snagama. No zahvaljujući ljudima koji su savjesno ušli u planski proces i provedbu vježbe, po ocjenama svih s kojima sam kontaktirao i surađivao, vježba je ocijenjena izuzetno uspješnom".

BOJNICA JESICA KOVACH, PRIPADNICA OS SAD-a HRVATSKOG PODRIJETLA

"Ono što sam vidjela ovdje na vježbi Jackal Stone je doista sjajno. To su pravi partnerski odnosi između pripadnika hrvatskih i američkih oružanih snaga. Drago mi što imam priliku raditi s hrvatskim vojnicima. Za mene je to velika čast," kazala nam je bojnica Jessica Kovach

pripadnica OS Sjedinjenih Američkih Država hrvatskog podrijetla. U vježbi je bila dio američkog logističkog tima. Završila je američku vojnu akademiju West Point, trideset tri su joj godine, a u oružanim snagama SAD-a je nešto više od 10 godina. Kao pripadnica američkih vojnih snaga bila je u Iraku, a neposredno prije vježbe provela je sedam mjeseci u Djibutiju u Africi. To što je izabrala vojni poziv ne čudi jer joj je, pojašnjava, otac bio pripadnik američkog ratnog zrakoplovstva gdje je radio kao inženjer. Bojnici Kovach ovo je drugi posjet Hrvatskoj.

Svečano postrojene mornare na središnjem podgoričkom trgu pozdravio je i smotru obavio predsjednik RH Ivo Josipović

21. OBLJETNICA HRM-A U PODGORI

Tradicija je imala veliku ulogu u brzom ustrojavanju HRM-a, a znanje i vještine pripadnika HRM-a, njihova predanost svom poslu uz tehniku jamstvo su ispunjenja svih zadaća koje se pred njih postave, istaknuto je u prigodi obljetnice, a pozdravljenja je i odluka Vlade Republike Hrvatske o namjeri gradnji pet obalnih ophodnih brodova

NEZAMJENJIVI

U Podgori je 15. rujna svečano obilježen Dan i 21. obljetnica ustrojavanja Hrvatske ratne mornarice. Na svečanosti su bili predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo Josipović, zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, zamjenik načelnika GS OSRH general-pukovnik Slavko Barić, zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić te drugi vojni i civilni dužnosnici, članovi Vojnodiplomatskog zbora, predstavnici lokalnih vlasti i brojni drugi uzvanici i stanovnici Podgore.

Svečanost je započela budnicom Orkestra HRM-a u ulicama Podgore nakon čega je polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća odana počast poginulim mornarima. Predsjednik Josipović je s izaslanstvom u Podgori položio vijenac podno spomenika don Mihovilu Pavlinoviću i spomenika "Galebova krila", te ispred spomen-obilježja poginulim hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu u Makarskoj odakle je brodom

U ime Vlade mornarići je čestitke uputila zamjenica ministra obrane Višnja Tafra koja je istaknula kako je održavanje visokog stupnja sigurnosti na moru iznimno osjetljiva zadaća koju HRM uspješno obavlja

Učka plovio prema Podgori. U skladu sa starom pomorskom tradicijom u podgorском kanalu bacio vijenac u more u spomen na sve poginule mornare. Svečanost je nastavljena na središnjem podgoričkom trgu gdje su u svečanom postroju bili pripadnici HRM-a. U svojim govorima najviši uzvanici podsjetili na dugu hrvatsku pomorsku tradiciju, ulogu HRM-a u očuvanju sigurnosti na moru, njezinu ulogu u Domovinskom ratu i uspješnu prilagodbu novim izazovima i zadaćama, te iskazali poštovanje poginulim pripadnicima HRM-a. Pozdravljena je i odluka Vlade Republike Hrvatske o namjeri gradnje pet obalnih ophodnih brodova. Predsjednik Josipović je kazao kako se nuda da će biti još takvih odluka. Istaknuto je da je uspjeh cijelog gospodarstva vezan za sigurnost, a HRM je faktor ne samo sigurnosti u užem smislu te riječi, nego i našeg napretka. "HRM obilježava angažman u Domo-

vinskom ratu", kazao je predsjednik Josipović ali i dodao kako je i generacija prije ove također ustala da bi branila svoj dom, slobodu, živote, imovinu. Istaknuto je i da HRM baštini slobodarsku tradiciju tog kraja te da su generacija Domovinskog rata i generacija naših očeva i djedova uzor i primjer generacijama koje dolaze.

U ime Vlade mornarici je čestitke uputila zamjenica ministra obrane Višnja Tafra koja je istaknula kako je održavanje visokog stupnja sigurnosti na moru iznimno osjetljiva zadaća koju HRM uspješno obavlja. Izazovi koji su pred nama, napomenula je, nisu ni laki ni jednostavni. "Ministarstvo obrane i Oružane snage, a to znači i Hrvatska ratna mornarica, pokazali su ove godine kako se štrednjom, optimalnim trošenjem proračunskih sredstava ali i drugim mjerama, kao što su nova organizacijska rješenja, racionalni planovi opremanja i naba-

Zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Ūrlić kazao je kako je stalna budnost na moru jamstvo nacionalnog suvereniteta te da uspješna zaštita mora nije moguća bez ratnog broda na njemu

ČUVARI SIGURNOSTI HRVATSKOG MORA

ve u suradnji s civilnim sektorom, te vlastitim odricanjem - na čemu vam posebno zahvaljujem - može i mora dati doprinos ukupnim nastojanjima hrvatske Vlade za izlaskom iz recesije." Za tradiciju je kazala da je jedan od ključnih čimbenika razvoja svake ratne mornarice, te da se upravo zato ovogodišnja obljetnica Hrvatske ratne mornarice proslavlja u Podgori, podno "Galebovih krila" povezujući na jedinstven način prošlost i sadašnjost naše mornarice. Uime načelnika GS OSRH-a čestitke HRM-u na obljetnici uputio je njegov zamjenik general-pukovnik Slavko Barić. Napomenuo je kako je tradicija imala veliku ulogu u brzom ustrojavanju HRM-a, a znanje i vještine pripadnika HRM-a, njihova predanost svom poslu uz tehniku jamstvo su ispunjenja svih zadaća koje se pred njih postave. Zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Ūrlić kazao je kako je stalna budnost na moru jam-

stvo nacionalnog suvereniteta te da uspješna zaštita mora nije moguća bez ratnog broda na njemu. Zahvalio se svim bivšim i sadašnjim pripadnicima HRM-a koji su dali svoj doprinos njegovu razvoju te zaključio kako mu je bila čast pet i pol godina zapovijedati im. Predsjednik Josipović sa suradnicima obišao je i ratne brodove HRM-a Dmitar Zvonimir i Dubrovnik te se upoznao s njihovim sposobnostima i tehničkim karakteristikama. Dan prije u Podgori je u povodu obilježavanja Dana i 21. obljetnice ustrojavanja HRM-a u crkvi Svih svetih služena misa koju je predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata otac Jakov Mamić, a na Trgu don Mihovila Pavlinovića Orkestar i klapa HRM-a "Sveti Juraj" održali su prigodni koncert. Svi koji su tijekom ova dva dana bili u Podgori mogli su u gradskoj luci razgledati i ratne brodove te se tako upoznati s tehnikom i opremom Hrvatske ratne mornarice. ■

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

VLADA DONIJELA ODLUKU O NABAVI PET OBALNIH OPHODNIH BRODOVA

Vlada RH na 51. sjednici, održanoj 13. rujna, usvojila je prijedlog Odluke o utvrđivanju potrebe za nabavom obalnih ophodnih brodova. Ovom odlukom utvrđena je potreba za nabavom pet obalnih ophodnih brodova za potrebe Oružanih snaga RH, odnosno Hrvatske ratne mornarice i Obalne straže RH radi nadzora i zaštite prava i interesa RH na moru. Za koordinaciju provedbe ove Odluke osnovat će se Povjerenstvo na čijem će čelu biti predstavnik Ministarstva obrane RH, a koji će činiti po jedan predstavnik iz Glavnog stožera OSRH, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva financa i Predsjednika RH. Postupak javne nabave za pet obalnih ophodnih brodova provest će Ministarstvo obrane RH, financijska sredstva planirat će se u državnom proračunu na razdjelu Ministarstva obrane u razdoblju od 2013. do 2018. godine.

Obalni ophodni brod je brod Oružanih snaga RH u sastavu HRM-a, odnosno Obalne straže RH čija je temeljna namjena ophodnja radi nadzora i zaštite interesa RH na moru, u skladu sa Zakonom o Obalnoj straži RH. Obalni ophodni brodovi također se koriste za potporu otočnom stanovništvu, sudjelovanje u akcijama traganja i spašavanja na moru, a u ratu za zaštitu unutarnjih morskih voda borbenim djelovanjem te za zadaće borbene i logističke potpore.

Predsjednik Josipović sa suradnicima obišao je i ratne brodove HRM-a Dmitar Zvonimir i Dubrovnik te se upoznao s njihovim sposobnostima i tehničkim karakteristikama

Najviše požara, njih 113 zabilježeno je u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Zračne snage su bile i pet puta angažirane na požarištima u inozemstvu, u Grčkoj, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini

PP SEZONA
2012

Leida PARLOV, snimio Josip KOPI

Zračne snage OSRH-a su u ovogodišnjoj PP sezoni sudjelovale u gašenju 349 požara što je najveći broj intervencija na požarištima u jednoj PP sezoni od kada se vodi statistika. U tom je razdoblju ostvareno više od 2400 sati naleta, od toga više od 1850 sati izravno u gašenju požara. Kopnene snage bile su angažirane tijekom srpnja i kolovoza, po tri puta u svakom mjesecu

NAJVEĆI BROJ INTERVENCIJA DOSAD

U ovogodišnjoj PP sezoni od 15. svibnja do 24. rujna zračne snage OSRH-a su sudjelovale u gašenju 349 požara. To je najveći broj intervencija na požarištima u jednoj PP sezoni od kada se vodi statistika. U tom je razdoblju ostvareno više od 2400 sati naleta. Od toga je više od 1850 sati ostvareno izravno u gašenju požara, protupožarnim izviđanjima i prevoženju snaga i materijalnih sredstava na i s požarišta. Utrošeno je gotovo 1 300 000 litara goriva, te izbačeno 58 111 tona vode. Podaci su to prezentirani ministru

Ministar obrane odao je priznanje svima koji su sudjelovali u PP sezoni kazavši kako je sezona bila teška, ali je odraden odličan posao

obrane Anti Kotromanoviću i načelniku GS OSRH-a general-pukovniku Dragi Lovriću na radnom sastanku održanom 25. rujna u ZB Zemunik s pripadnicima HRZ-a i PZO-a koji su sudjelovali u ovogodišnjoj protupožarnoj sezoni. Na sastanku su bili i ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Jadran Perinić i predsjednik uprave Zrakoplovno-tehničkog centra Darko Cigrovski sa suradnicima.

Tom je prigodom istaknuto i kako je najviše požara bilo u Splitsko-dalmatinskoj županiji, njih 113. Kopnene snage bile su angažirane tijekom srpnja i kolovoza, i to po tri puta u svakom mjesecu. Uz to zračne snage su bile i pet puta angažirane na požarištima u inozemstvu, u Grčkoj, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.

Bojnik Davor Turković, zapovjednik Protupožarne eskadrile, u analizi PP sezone je istaknuo kako je ispravnost tehnike bila izuzetno zadovoljavajuća bez obzira na njezinu intenzivnu uporabu, te kako je suradnja sa ZTC-om ove godine dodatno poboljšana: "Nikad kao do ove godine avioni nisu dolazili s pregleda ovako pravodobno."

Veliku zaslugu za uspješnost ovogodišnje sezone imaju i zrakoplovni tehničari PP Eskadrile koji su u ovom razdoblju obavili 4071 prijetni, poslijeletni i međuletni pre-

gleđ, 54 periodična pregleda koji se obavljaju svakih 50, 100, 200 sati leta, te 469 korektivnih intervencija na avionima.

Ministar obrane zahvalio je i odao priznanje svima koji su sudjelovali u PP sezoni. "Sezona je bila teška. Odrađen je odličan posao koji je težak i odgovoran", te je dodao kako se ovaj radni sastanak može smatrati početkom priprema za sljedeću protupožarnu sezonu za koju se nuda da će biti s manje požara.

Ministar je i ovom prigodom istaknuo nužnost racionalnog trošenja sredstava, a eventualne uštede bi se uložile u infrastrukturu, obuku i poboljšanje uvjeta života i rada pripadnika OSRH-a. "Posao je odraden izuzetno učinkovito", kazao je general Lovrić, te je također zahvalio svima koji su bili angažirani u gašenju požara.

Ravnatelj DUZS-a Perinić napomenuo je kako možemo biti zadovoljni učinjenjem. "Naša zajednička zadaća je građanima osigurati maksimalnu sigurnost kad je riječ o ugrozama od požara", kazao je Perinić, te zaključio kako su ove sezone stечena dodatna vrijedna iskustva. "Ugroza od požara će uvijek biti, ne znamo kad, ali se moramo neprekidno obučavati i u svakom trenutku biti spremni reagirati." ■

“

Tijekom utrke poput Forresta Gumpa misli mi se prebacuju gotovo isključivo na nju. Što su mi ciljevi veći, veći je i fokus na njih

Napisao i snimio: Domagoj VLAHOVIĆ

NAKON POVRATKA IZ ISAF-a, TRIATLONAC NAREDNIK DARIO IVANAGIĆ POSTAVIO SI JE NOVI IZAZOV: NASTUP NA ULTRAMARATONU FORREST GUMP U ZAGREBU. NA ZAGREBAČKOM JEZERU BUNDEK TRČAO JE 12 SATI I TOM PRILIKOM PREŠAO 127 KILOMETARA, OSVOJIVŠI PRVO MJESTO!

Novi pothvat ŽELJEZNOG SPECIJALCA

Pripadnici specijalnih postrojbi su već sami po sebi ljudi koji imaju "nešto više", a očito je da je narednik Dario Ivanagić "specijalac među specijalcima". O njegovim smo dostignućima pisali i prije: osvajao je visoke plasmane na triatlonskim natjecanjima (ističu se Ironman i dvostruki Ironman). Krajem kolovoza prošle godine bio je drugi na Europskom prvenstvu na dvostrukom Ironmanu (7.6 km plivanja, 360 km biciklizma i 84.4 km trčanja). "Oprostite, nisam vam se tada stigao javiti, nekoliko dana nakon utrke već sam bio u avionu za Afganistan", rekao je narednik u vojarni "Drgomalj" u Delnicama, gdje smo razgovarali.

Nakon povratka iz ISAF-a, postavio si je novi izazov: nastup na ultramaratonu Forrest Gump u Zagrebu. Sjećate li se beskrajnog trčanja Toma Hanksa u toj hollywoodskoj uspješnici? E, pa Dario je učinio nešto slično: na zagrebačkom jezeru Bundek (1. rujna) trčao je 12 sati i tom prilikom prešao 127 kilometara, osvojivši prvo mjesto!

Okorjeli triatlonac je odlučio privremeno odbaciti bicikl i plivanje, te se posvetiti samo trčanju. Razlog tomu je jednostavan: u ISAF-u se, kao pripadnik OMLT-a, nije odmarao čak niti tijekom slobodnog vremena. Na to je gledao kao na priliku da popravi trčanje. Unutar baze su postojali dobri uvjeti, makadamski krug od jednog kilometra i dobre američke teretane, te kolege iz stranih zemalja koji dijele istu sportsku ljubav.

Svoju je zagrebačku pobjedu ostvario na ravnoj, kružnoj stazi, čija je duljina u većini utrke bila 3.5 kilometara, a u zadnjem dijelu utrke 1 km, zbog preciznijeg računanja prevljene dionice. Upravo brojke o vremenu i prijeđenim kilometrima zanimaju Ivanagića više od pobjeda i pehara. "Svatko ima svoju polaznu točku, svoje tijelo i mogućnosti s kojima raspolaze. Zadajem si realne ciljeve, koje fokusiram na određenu utrku i trudim ih se ostvariti", govori "željezni" specijalac. Ove je godine to bio Forrest Gump, ali brzo će se vratiti triatlonu. Razmišlja o treningu do treninga, od utrke do utrke, i tako u beskraj. Inače je iz Slavonskog Broda, navršio je 36 godina, ali ne misli stati. Štoviše, postavljat će i više ciljeve, izlagat će se većim naporima. Opet se sprema na dvostruki Ironman i odlučan je poboljšati ionako

ban, prožet protokolom, mnogi koje osobno poznajemo prilazili su i postavljali pitanja poput "Jeste li vidjeli što je opet napravio narednik Ivanagić?", "Hoćete li pisati o Dariju?", "Lijepo što ste došli na obljetnicu, ali ne zaboravite Ivanagića"...Tijekom razgovora, kolege su mu prilazili i čestitali na novom pothvatu, a nakon ceremonije, narednikovi nadređeni su izgovarali superlative o njegovim profesionalnim i vojničkim kvalitetama. Svjesni su koliko ulaže u sebe. No, bez obzira na sve pohvale i razumijevanje, posao je na prvom mjestu i zadaće u BSD-u naredniku Ivanagiću ne dopuštaju konstantan raspored treninga. Katkada je prije, a katkada poslije posla.

Na sreću, uz postrojbu, potpora mu je i obitelj. "Jako su sretni zbog mojih rezultata, ali ponekad, kad treniram vikendom, pitaju me "što ti to treba?" Ja samo mogu reći da to sigurno nije ništa negativno. To je način života. Sport i vojnički posao uzimaju dosta, ali volim i jedno i drugo", zaključak je Darija Ivanagića, vojnika, dočasnika i izvanrednog sportaša, kojim se ponosi cijeliBSD. ■

"Sport i vojnički posao uzimaju dosta, ali volim i jedno i drugo", zaključak je Darija Ivanagića, vojnika, dočasnika i izvanrednog sportaša, kojim se ponosi cijeli BSD

izvanredan rezultat. "Tek sad mi sjeda, vraća se rezultatski sve što sam radio tijekom sportskog života. Nisam dosegnuo vrhunac, imam još prostora za napredak", kaže ovaj hrvatski dočasnik. S narednikom Darijem Ivanagićem razgovarali smo istoga dana kad je njegova postrojba, Bojna za specijalna djelovanja, u vojarni "Drgomalj" u Delnicama slavila obljetnicu osnivanja. Iako je taj dan za naše specijalce bio užur-

Bojnik Mile Vukičević, zapovjednik 10. HRVCON-a, naglasio je studiozni pristup pripremama

MISIJA UNDOF

Za pozitivan prolaz ocjenjivanja, pripadnici kontingenta morali su adekvatno primijeniti operativne taktike i postupke u rješavanju svih mogućih situacija i incidenata koji se mogu pojaviti u području misije UNDOF. "Pripremamo se četiri tjedna, ovo je vrhunac tih priprema, i nadam se da ćemo pokazati da smo spremni za sve moguće izazove koji nas mogu čekati", istaknuo je bojnik Mile Vukičević, zapovjednik 10. HRVCON-a

10. HRVCON SPREMAN ZA MISIJU

Preduputna obuka sastavnica 10. kontingenta OSRH koji se upućuje u mirovnu misiju UNDOF na Golanskoj visoravni (10. HRVCON UNDOF) provedena je od 20. kolovoza do 14. rujna. No, unatoč tradicionalno dobroj pripremi i obuci, spremnost kontingenta nije mogla biti potvrđena bez ocjenjivanja spremnosti po NATO-ovu sustavu CREVAL, koju vrše ocjenjivači HKoV-a uz nadzor ocjenjivačkog tima GS OSRH. Sve je počelo baznim (In Barracks) dijelom, koji je održan 18. rujna, a dan poslije

Mandat UNDOF-a jest nadziranje prekida vatre između Izraela i Sirije, te nadziranje područja razdvajanja i isključenja kako to predviđa Sporazum o prekidu djelovanja i razdvajanja snaga između Izraela i Sirije od 31. svibnja 1974.

uslijedio je dvodnevni terenski (In Fields) dio. Da bi ocjenjivanje bilo što realnije, bilo je potrebno i da se kontingent stavi u uvjete što sličnije onima koji će ih čekati na Golanskoj visoravni te je zbog toga i organizirana vojna vježba na poligonu Bralovac kod Knina. Uz pripadnike 10. HRVCON-a, u vježbu su bili uključeni i igrači uloga koji su za tu prigodu bili u ulozi lokalnog stanovništva, vojnika razdvojenih snaga, te pripadnika stožera austrijske vojne (AUSBATT) u čijem će sastavu

biti hrvatska satnija. Organizacija je povjerena Inženjerijskoj bojnoj Gardijske motorizirane brigade, koja je nositelj pripreme, opremanja i upućivanja kontingenta u UNDOF. Za pozitivan prolaz ocjenjivanja, pripadnici kontingenta morali su adekvatno primijeniti operativne taktike i postupke u rješavanju svih mogućih situacija i incidenata koji se mogu pojaviti u području misije UNDOF. Bili su izloženi pravoj "poplavi" simuliranih incidenata, od najmanjih (ozljeda u kuhinji, manja prometna nezgoda),

10. HRVCON UNDOF broj 93 pripadnika OSRH, sastavljen je od pripadnika svih grana OSRH te Zapovjedništva za potporu. Najviše je djelatnika Hrvatske kopnene vojske, konkretno Gardijske motorizirane brigade

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

BOJNICA VESNA MAJIĆ

Već sam dvaput bila u ISAF-u, ali UNDOF je druga misija i tu vrijede i neka druga pravila. No, priprema je slična, u ozbilnosti i uvježbavanju potrebnih postupaka, radi se od ranog jutra pa do večernjih i noćnih sati. Bit će ljeđenica u Zapovjedništvu AUSBATT-a, skrbiti o našim ljudima, ali i svima drugima kojima bude potrebno. Za to postoji dobri uvjeti, zdravstvena potpora razine ROLE-1+, s osnovnom dijagnostikom, laboratorijem i smještajnim kapacitetima.

POZORNIK MIRO PROTAKA

UNDOF će mi biti prva misija, prilika za rad u novom okruženju i ne mogu je dočekati. No, život u misiji nije odmor, bit ćemo angažirani 24 sata dnevno i zato nas je potrebno dobro pripremiti, tu su brojne situacije, a bit će dovoljno vremena i za raščlambu. Najteži dio? Za nas nema teškog dijela! Atmosfera u kontingentu je odlična!

pa sve do krupnih kao što su topnički napad ili "Scorpion Alert", uzbuna na razini cijelog AUSBATT-a. Bojnik Mile Vukičević, zapovjednik 10. HRVCON-a, naglasio je studijski pristup pripremama. "Pripredamo se četiri tjedna, ovo je vrhunac tih priprema, i nadam se da ćemo pokazati da smo spremni za sve moguće izazove koji nas mogu čekati", rekao je bojnik Vukičević. Vojnici su tijekom priprema i ocjenjivanja bili izloženi većem opterećenju, kako bi se najbolje vidjele njihove sposobnosti i

mogućnosti, a uključeni su i mentori koji su sudjelovali u prethodnim kontingentima. "Moram reći da mi je čast biti zapovjednikom ovakve postrojbe, jer nismo imali niti najmanjeg incidenta", ističe bojnik. Stanje u Siriji je komplikirano, stoga je zapovjednik u stalnom kontaktu s 9. HRVCON-om kako bi dobio što bolji uvid u situaciju i odgovarajuće pripremio ljude. Pod zapovjedništvom bojnika Vukičevića je mnoštvo iskusnih vojnika, što je dodatni plus za uspješni završetak misije.

Prva dvojica hrvatskih časnika upućeni su u UNDOF 13. svibnja 2008. Upućivanje prve postrojbe OSRH u područje misije provedeno je početkom lipnja 2008. Zapovjednik hrvatskog kontingenta redovno je i zamjenik zapovjednika AUSBATT-a

Upravo takav, iskusan časnik jest natporučnik Hrvoje Bajić, koji će na terenu zapovijedati hrvatskom pješačkom satnijom. "Pristup i angažman zadaćama je na visokoj razini, isto je s kohezivnošću, što su i pokazale dosadašnje provjere borbene spremnosti. Sada se na poligonu traži mnogo reakcija u malo vremena, ali to je ključ kvalitetnog obučavanja. Za nas profesionalce tu ništa nije sporno", zaključio je Bajić. Očekuje se da 10. HRVCON UNDOF bude upućen u misiju krajem studenog, što je dovoljno vremena za sve moguće korekcije. ■

■ VJEŽBA NATO MNMPBAT-A
SHARP LYNX 12

MULTINACIONALNI PROJEKT SA ZAJEDNIČKIM CILJEM

U vježbi SHARP LYNX 12 sudjelovala su 463 pripadnika četiriju nacija. Hrvatska strana participirala je s 44 pripadnika OS-a i MORH-a, tri posebno obučena, vojnopolicijska psa te 11 vozila

Lada Puljizević, snimili Lada Puljizević, Krešimir Kaštelan

DESET GODINA NAKON KONFERENCIJE U PRAGU NA KOJOJ JE PRVI PUT PREPOZNATA POTREBA ZA OSNIVANJEM VOJNOPOLICIJSKIH SNAGA KOJE ĆE, GDJE TO ZATREBA, BITI SPOSOBNE ODGOVORITI NA IZAZOVE GLOBALNOG TERORIZMA; PET GODINA NAKON PRVOG POSTROJAVA VJEŽBE MNMPBAT SU OVE GODINE, NA VJEŽBI SHARP LYNX 12 ODRŽANOJ NA POLJSKOM VOJNOM POLIGONU U WEDRZYNU, NATO OCJENJIVAČI CERTIFICIRALI I PROGLASILI FULL OPERATION CAPABILITY POSTROJBOM. ISTODOBNO SVEČANIM POTPISIVANJEM DOKUMENTA, ZAPOČEO JE PROCES PРИПАЈАЊА MNMPBAT-a SASTAVU NATO-ova MULTINACIONALNOG KORPUSA SJEVEROISTOK

U Republici Poljskoj se od 10. do 22. rujna održavao SHARP LYNX 12, međunarodna vojna vježba NATO-ove Multinacionalne bojne vojne policije (NATO MNMPBAT) u kojoj su, uz vojnu policiju Poljske, Češke i Slovačke sudjelovali i pripadnici Vojne policije hrvatskih Oružanih snaga. Do sada je

Deset godina nakon konferencije u Pragu na kojoj je prvi put prepoznata potreba za osnivanjem vojnopolicijskih snaga koje će, gdje to zatreba, biti sposobne odgovoriti na izazove globalnog terorizma; pet godina nakon prvog postrojavanja pripadnika četiriju nacija pod istom zastavom u poljskim Gliwi-

Poljska, kao vodeća nacija, u sastav ove bojne daje satniju vojne policije, dok Hrvatska, Češka i Slovačka daju po vod vojne policije i timove Kriminalističke vojne policije.

Posebnost MNMPBAT-a jest u tome što je ovo jedina NATO postrojba koja djeluje na multinacionalnom načelu reciprociteta i jedna-

MNMPBAT, uz brojne druge planirane oblike kontinuirane i bliske suradnje među zemljama-partnerima, proveo i četiri godišnje vježbe Black Bear - održane su 2008. u Poljskoj, 2009. u Češkoj, 2010. u Hrvatskoj te 2011. u Slovačkoj - i na njima je, iz godine u godinu, demonstriran ukupan napredak te na svim razinama sve bolja uigranost i spremnost MNMPBAT-a.

cama, MNMPBAT su ove godine, na vježbi SHARP LYNX 12 održanoj na poljskom vojnom poligonu u Wedrzynu, NATO ocjenjivači certificirali i proglašili *full operation capability* (FOC) postrojbom. Istodobno, svečanim potpisivanjem dokumenta, započeo je proces pripajanja MNMPBAT-a sastavu NATO-ova Multinacionalnog korpusa Sjeveroistok (MNC NE).

Posebnost MNMPBAT-a jest u tome što je ovo jedina NATO postrojba koja djeluje na multinacionalnom načelu reciprociteta i jednakosti

kosti, što znači da su sve zemlje MNMPBAT-a ravnopravne te da ni jedna ne može donijeti odluku koja nije dogovorenja i usuglašena s ostalim članicama MNMPBAT-a. Očekuje se da će dijelovi NATO MNMPBAT-a, kao postrojbe pod zapovijedanjem MNC NE-a, tijekom 2014. godine sudjelovati u misiji ISAF u Afganistanu. U vježbi SHARP LYNX 12 u Poljskoj

Očekuje se da će dijelovi NATO MNMPBAT-a, kao postrojbe pod zapovijedanjem MNC NE-a, tijekom 2014. sudjelovati u misiji ISAF u Afganistanu

VJEŽBA NATO MNMPBAT-A SHARP LYNX 12

sudjelovala 463 pripadnika četiriju nacija. Hrvatska strana participirala je s 44 pripadnika OS-a i MORH-a, tri posebno obučena, radna vojnopoličijska psa te 11 vozila.

Međunarodna vojna vježba Multinacionalne vojne vojne policije (NATO MNMPBAT) SHARP LYNX 12 završila je 21. rujna cijelodnevnim programom za visoke goste i prigodnom svečanošću. Za postrojene pripadnike vojne policije hrvatskih, poljskih, slovačkih i čeških oružanih snaga - koje zajednički čine MNMPBAT - najvažniji događaj

"Declaration of Achievement of Full Operational Capability Status" zajednički su potpisali zapovjednici vojnih policija: pukovnik Tihomir Zebec (Hrvatska), general-bojnik Miroslaw Rozmus (Poljska), brigadir Milan Schulc (Češka Republika) te brigadir Jaroslav Hamar (Slovačka)

dana, ali i čitave vojne vježbe bilo je certificiranje MNMPBAT-a NATO CREVAL ocjenjivača. "Declaration of Achievement of Full Operational Capability Status" zajednički su potpisali zapovjednici vojnih policija:

pukovnik Tihomir Zebec (Hrvatska), general-bojnik Miroslaw Rozmus (Poljska), brigadir Milan Schulc (Češka Republika) te brigadir Jaroslav Hamar (Slovačka). Time je MNMPBAT, nakon godina predanog

PUKOVNIK TIHOMIR ZEBEC, NAČELNIK ODJELA VOJNE POLICIJE GS OSRH

Od samih početaka uključeni ste u NATO-ov projekt MNMPBAT-a. Kako ocjenjujete razvoj tog projekta do danas?

Ovaj projekt ocjenjujem vrlo visokom ocjenom zato što nije pokazao samo visoki vojnički napredak nego i visoku povezanost između nacija, te je u konačnici postigao zajednički cilj kojem smo težili: četiri su nacije zajednički ustrojile jednu postrojbu koja je u svom razvoju u pet godina dostigla potpunu sposobnost da bude upotrijebljena u misijama. Razvijen je također zajednički, multinacionalni duh svih pripadnika postrojbe koji zajednički rade i žive kao jedno tijelo, bez obzira na pripadnost naciji.

Kako se, u tom vremenu, razvijala i oblikovala suradnja između pripadnika četiriju nacija koje zajednički čine MNMPBAT?

Suradnja između pripadnika MNMPBAT-a ima jednu značajnu karakteristiku - svaki je pripadnik, na svojoj razini, razvijao tu suradnju, bez obzira je li vojnik, dočasnik ili časnik. Na taj je način u MNMPBAT-u postignuta kohezija i zajednički duh koji je omogućio da se uspješno provedu sve zadaće i prevladaju moguće poteškoće koje su proizlazile iz složenosti zadaće. Ta suradnja između pripadnika MNMPBAT-a jest najveća vrijednost projekta jer je on stvoren u duhu prijateljstva i zajedništva.

Kakvi su vaši dojmovi o međunarodnoj vojnoj vježbi SHARP LYNX 12 koja je upravo završila?

Osobni dojmovi su očekivani jer poznajem projekt i ljudi koji sudjeluju u ovome i znao sam da su spremni provesti sve zadaće koje se pred njih stavljaju. Ono što me uvijek ugodno iznenadi kod pripadnika MNMPBAT-a jest njihova spremnost i želja da uvijek daju maksimalno od svojih moguć-

nosti, kao da im je ovo prva vježba. Njihov entuzijazam i zajedništvo je najbolja ocjena vježbe SHARP LYNX 12 - i ocjenjujem je s najvišom ocjenom.

Kakvi su planovi dalnjih aktivnosti MNMPBAT-a nakon ove vježbe i certifikacije?

Certifikacija CREVAL-om nije konačni, ni završeni proces. Ona će trajat i tri godine, nakon čega će biti potrebno ponoviti procjenu borbene spremnosti. Riječ je, dakle, o jednom kružnom, zatvorenom procesu koji se sastoji od planiranja, obuke i ocjenjivanja. Već sada se planiraju vježbe koje će se provoditi sljedeće godine, ali one će biti manjeg obima i usmjerene na provedbu zadaća koje bi MNMPBAT imao u konkretnim misijama. Iduće vježbe bit će vezane na obučne procese koji će se provoditi u sklopu Zapovjedništva MNC NE-a, a time se ujedno postiže kompatibilnost i operabilnost s drugim postrojbama koje se nalaze u sklopu MNC NE-a.

Jeste li zadovoljni praćenjem i potporom koju je projekt MNMPBAT imao u OS-u i MORH-u?

Svakako bih se ovom prigodom htio zahvaliti Glavnom stožeru OSRH i MORH-u te svim ustrojbenim cjelinama OSRH, posebno Hrvatskoj kopnenoj vojsci iz čijeg sastava je i operativna postrojba kod vojne policije Pukovnije Vojne policije, čiji su pripadnici iznijeli najveće napore u realizaciji ovog projekta. Isto tako htio bih se zahvaliti svim zapovjednicima postrojbi izvan Vojne policije koji su nas podržali u projektu i omogućili da njihovi pripadnici sudjeluju u projektu Vojne policije te na najbolji način pridoneseu njegovoj realizaciji. U konačnici, htio bih se zahvaliti i djelatnicima Hrvatskog vojnika koji su nas u proteklom razdoblju kontinuirano pratili te svojim tekstovima i fotografijama afirmirali ovaj projekt, kako u oružanim snagama tako i u široj javnosti.

Poljska, kao vodeća nacija, u sastav ove bojne daje satniju vojne policije, dok Hrvatska, Češka i Slovačka daju po vod vojne policije i timove Kriminalističke vojne policije

rada i bliske suradnje brojnih pri-padnika vojnih policija svih četiriju nacija, dobio *full operational capability* status, te je napravio velik korak prema svom sljedećem cilju - pristupanju NATO-ovu Multina-cionalnom korpusu Sjeveroistok (NATO MNC NE).

Uz zapovjednika NATO MNC NE-a, generala Rainera Korffa, završnom danu SHARP LYNXA 12 nazočili su komodor Tihomir Erceg, general-bojnik Pavel Macko, general-bojnik Ildefonso Hernandez Gomez, bri-gadir Brian Bisacre, general-bojnik Miroslaw Rozanski, brigadni ge-neral Franciszek Kochanowski te brojni drugi predstavnici NATO-a i vojni dužnosnici iz brojnih zemalja. U svom govoru tijekom svečanosti, zapovjednik NATO MNC NE-a, ge-neral Rainer Korff zahvalio je svim sudionicima međunarodne vojne vježbe SHARP LYNX 12 na ulože-nom trudu i entuzijazmu koji su pokazali, a ističući važnost vježbe ali i čitavog multinacionalnog projekta NATO MNMPBAT rekao je: "Mi dolazimo s različitim strana, različito se zovemo i govorimo razli-

čitim jezicima, ali cilj nam je isti - želimo pridonijeti slobodi i demokraciji". Komodo-r Tihomir Erceg je u svom obraćanju pozdravio dostignut napredak i rezultate MNMPBAT-a te je na-javio kako će Hrvatska i dalje podupirati ovaj projekt i sudjelovati u njemu.

Tijekom posljednjeg dana među-narodne vojne vježbe SHARP LYNX 12 održana je prezentacija uvježba-nosti MNMPBAT-a. Tako su pripadnici vojnih po-licija Hrvatske, Poljske, Češke i Slovačke, na vojnom poligo-nu "Wedrzyn", pokazali kako su zajednički i koordinirano sposobni učin-kovito rješavati složene vojno-po-licijske za-dace. ■

NATPORUČNIK SINIŠA MARIĆ, PUKOVNIJA VOJNE POLICIJE HKoV-a

Član ste CREVAL tima za ocjenjivanje borbene spremnosti projekta NATO MNMPBAT. Što je CREVAL i zašto je važan?

CREVAL je alat za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnene vojske, a njegov naziv kratica od Combat Readiness EVALuation. CREVAL alatom se certificira i afirmira spremnost po-strojbe minimalno na razini bojne za izvršavanje svih zadaća u području operacije koje su u skladu s djelokrugom rada postrojbe, a ocjenjivanje borbene spremnosti provodi se u dvije faze. U prvoj, "in barracks" fazi CREVAL-a, ocjenjuje se personalna i logistička spremnost te obučenost i uvježbanost. U drugoj, "in field" fazi, provjerava se borbena spremnost postroj-be taktičkim prikazom provedbi zadaća. Riječ je, dakle, o alatu za standardizaciju borbene spremnosti postrojbi kopnene vojske zemalja članica NATO-a i PzM-a.

No, u primjeni CREVAL-a u ocjenjiva-nju borbene sposobnosti vojne policije uočene su poteškoće. O čemu je riječ?

Točno. Zbog specifičnosti zadaća koje vojna policija provodi, posljednjih se godina pojavila potreba da se CREVAL alat prilagodi zahtjevi-ma postrojbi vojne policije. Sviest o potrebi prilagodbe CREVAL-a razvijala se tijekom planskih procesa i godišnjih vježbi Black Bear

koje je NATO MNMPBAT provodio. Konačno, na ovogodišnjoj vježbi SHARP LYNX 12 u Poljskoj, vojna je policija prvi put ocijenjena u skladu s modificiranim i prilagođenim CREVAL alatom. Očekuje se da će u budućnosti i u svim idućim ocjenjivanjima borbene spremnosti postrojbi vojne policije biti korišten upravo ovaj alat, odnosno da će u budućnosti CREVAL dobiti poseban dodatak koji će služiti za ocjenjivanje borbene spremnosti vojnih policija zemalja članica NATO-a i PzM-a.

Kakvi su vaši dojmovi kao CREVAL ocjenjivača nakon održane međuna-rodne vojne vježbe SHARP LYNX 12?

Ocjenvivanje borbene spremnosti NATO MNMPBAT-a u potpunosti je provedeno u prvoj fazi CREVAL-a, dok je u drugoj fazi provedeno ocjenjivanje borbene spremnosti stožera NATO MNMPBAT-a i sastavnica Kri-minalističke vojne policije. Kao član CREVAL tima, u području za koje sam ja bio zadužen, izuzetno sam zadovoljan svim što je učinje-no i smatram da je NATO MNMPBAT spre-man u cijelosti odgovoriti svim zahtjevima zadaća u budućnosti.

Radionica o kibernetičkoj sigurnosti

U RACVIAC-u – Središtu za sigurnosnu suradnju, od 11. do 12. rujna organiziran je dvodnevni radni stol na temu "Strategije i politike kibernetičke obrane - suočavanje sa stalno promjenjivom prijetnjom" sa svrhom upoznavanja sudionika s NATO i EU kibernetičkom obrambenom politikom i strategijom te razmjena iskustva i informacije o nacionalnim strategijama i politikama. Nakon što je u prosincu 2011. u RACVIAC-u održan regionalni radni stol na temu kibernetičke sigurnosti, s ciljem identifikacije potreba zemalja regije, RACVIAC je započeo suradnju s NATO-ovim programom Znanost za mir i sigurnost i ova je radionica izravan rezultat te suradnje i pružene finansijske potpore. Ko-direktor ovog projekta, bojnik Saša Konjević, časnik za vezu u RACVIAC-u i jedan od tri predstavnika OS BiH koji rade u RACVIAC-u, istaknuo je da je ova radionica tek prva u nizu aktivnosti koje će se provesti u suradnji s NATO-ovim programom Znanost za mir i sigurnost.

Na radnom stolu su sudjelovali civilni i vojni dužnosnici/službenici raznih europskih zemalja, koji se bave problematikom kibernetičke sigurnosti, kao i predstavnici međunarodnih organizacija poput: NATO-a, Europske agencije za obranu, OEES-a, Centra za provedbu zakona u jugoistočnoj Europi (SELEC), Istraživačkog instituta UN za međuregionalne zločine i pravosuđe (UNICRI).

predstavnici drugih nevladinih organizacija i institucija, poput Security Brokers, te neovisni analitičari kibernetičke sigurnosti, poput predstavnika Hrvatske udruge menadžera sigurnosti i drugi.

Radionicu su otvorili direktor RACVIAC-a veleposlanik Nikola Todorčevski i pomoćnik ministra obrane dr.sc. Dragan Lozančić. U svom govoru Lozančić je istaknuo da su zemlje u regiji u različitim fazama tehnološkog razvoja a samim time i nejednako osjetljive i ranjive na kibernetičke prijetnje, te da će ova aktivnost iznimno pridonijeti razvoju i jačanju sigurnosne i obrambene politike svih zemalja regije.

Radionica je bila podijeljena u dva panela: strategije i politike kibernetičke obrane s aspekta NATO, EU i OSCE te s nacionalnog aspekta. Bilo je iznimno zanimljivo čuti da od 27 članica Europske unije samo njih 11 ima razvijenu nacionalnu strategiju kibernetičke sigurnosti. Zatvarajući radionicu, zamjenik direktora RACVIAC-a brigadni general Zdravko Jakop, izvjestio je nazočne da je sljedeća aktivnost, na temu zakonskih aspekata kibernetičke sigurnosti, planirana za ožujak 2013., a u lipnju iste godine u RACVIAC-u će se okupiti predstavnici nacionalnih CERT-ova.

M. ČIČAK

Čestitke veslačima na osvojenim medaljama

svih djelatnika Ministarstva obrane, pripadnika Oružanih snaga, i svoje osobno, čestitam vam na još jednom vrhunskom rezultatu kojim ste dokazali da ste s razlogom nedavno uzeli olimpijsko odličje te zasjeli i na sam vrh europskog veslanja. Iznimno smo ponosni na vaše uspjehе i ne sumnjamo da uz vas hrvatsko veslanje i sport imaju blistavu budućnost.", stoji u čestitci ministra obrane Kotromanovića. Da-

mir Martin, Valent i Martin Sinković pripadnici su Oružanih snaga RH od ožujka 2011. kada su, na temelju Sporazuma između Ministarstva obrane i Hrvatskog olimpijskog odbora o suradnji, unapređenju i razvoju športa u Republici Hrvatskoj, postali djelatne vojne osobe.

OJI

U povodu osvajanja naslova europskih prvaka u veslanju braće Valenta i Martina Sinkovića u dvojcu na pariće, te naslova europskog viceprvaka u samcu Damira Martina, ministar obrane Ante Kotromanović uputio je čestitku pripadnicima Oružanih snaga RH - Valentu Sinkoviću, Martinu Sinkoviću i Damiru Martinu na ostvarenim rezultatima na Europskom prvenstvu u veslanju održanom od 14. do 16. rujna 2012. u talijanskom Vareseu. "Poštovani Martine, Valente i Damire, u ime

SEMINAR O OEES-ovu KODEKSU PONAŠANJA

"Reforma sigurnosnog sektora i OEES-ov Kodeks ponašanja u vojnopoličkim aspektima sigurnosti", tema je seminar organiziranog od 17. do 19. rujna u RACVIAC-u.

Svrha seminara bila je podići svijest o važnosti i ulozi ovog kodeksa u reformi sigurnosnog sektora a također i razmijeniti iskustva o njegovoj provedbi u zemljama jugoistočne Europe. Seminar je okupio više od 20 predstavnika nacionalnih ministarstava zemalja iz regije, saborske zastupnike, te predstavnike OEES-a, Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF-a) i drugih nevladinih organizacija i institucija.

Fabian Grass, iz OEES-ova Centra za prevenciju sukoba, upoznao je nazočne sa sadržajem, strukturu i provedbom Kodeksa. On je usvojen 1994. godine, a propisuje temeljne smjernice za demokratski nadzor obrane, sigurnosti i obavještajnih pitanja u 56 zemalja

Foto: Marija ČIČAK

snagama sigurnosti, kao i nad obavještajnim službama; raspoređivanju pripadnika oružanih snaga na teritoriji druge države članice, međunarodnom humanitarnom pravu i stanju ljudskih prava u oružanim snagama i na druge relevantne informacije.

M. ČIČAK

VIJESTI IZ MORH-A**21. OBLJETNICA GLAVNOG STOŽERA OSRH**

U zagrebačkoj vojarni na Tuškancu 21. rujna svećano je proslavljena 21. obljetnica formiranja Glavnog stožera OSRH. Proslavi su nazočili predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović, izaslanica ministra obrane RH Višnja Tafra, načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić, bivši načelnici GS OSRH, zapovjednici grana OSRH, zamjenici načelnika i načelnici uprava GS OSRH, te drugi vojni i civilni uzvanici.

Tijekom prigodnog obraćanja predsjednik Josipović naglasio je da je obljetnica prilika da se prisjetimo sudionika Domovinskog rata, razvoja OSRH i upravljanja Oružanim snagama od rata pa do današnjih dana. Da bi Oružane snage uspješno izvršavale svoje zadaće, njihove upravljačke

strukture trebaju njegovati domoljublje i stručnost, dvije komponente bez kojih nema kvalitetne vojske. "Povijest je pokazala da imamo i jedno i drugo", zaključio je izraziv ponos ratnim putem, ali i mirovnim razvojem OSRH, koje su i danas jamač neovisnosti i sigurnosti Hrvatske.

Zamjenica ministra obrane Višnja Tafra rekla je da su osnivanjem GS-a i Hrvatska vojska u stasanju i njezini pripadnici, hrvatski vojnici, dobili čelništvo sposobno donositi odluke presudne za obranu i oslobođenje okupiranih dijelova hrvatske države. No, i tada, kad su pripadnici stožera uglavnom bili ratnici, obvezu obuke, izobrazbe, stručnog usavršavanja, stjecanja i usvajanja novih znanja i vještina nametnuli su kao prioritet, svjesni nužnosti izgradnje vojske

koja će nakon rata moći odgovoriti izazovima vremena mira. Vrijeme je pokazalo ispravnost takve odluke, zaključila je zamjenica ministra. Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić zahvalio je svim dosadašnjim načelnicima GS-a, čije je "neiscrpno znanje, iskustvo i odanost domovini bilo od iznimne važnosti za stvaranje i rad Glavnog stožera". Također, oni su bili i pokretač uspješne transformacije i prilagodbe GS-a i provođenju zadaća koje pred nas stavljaju globalna sigurnosna kretanja današnjice. Zbog svoje je kvalitete OSRH danas ponosni dio NATO-a, a u budućnosti i europske sigurnosne arhitekture, istaknuo je general Lovrić.

D. VLALHOVIĆ

Litva pozvana u hrvatsko-češki projekt obuke pilota helikoptera

Zamjenica ministra obrane Višnja Tafra primila je 19. rujna u službeni posjet načelnika Glavnog stožera Republike Litve general-pukovnika Arvydasa Pociusa. Na sastanku su razgovarali o bilateralnoj obrambenoj suradnji s naglaskom na razvijanju zajedničkih projekata u sklopu NATO koncepta Pametne obrane, sudjelovanju pripadnika OSRH i Litve u međunarodnim misijama i operacijama te o obrambenim reformama i razvoju obrambenih sposobnosti u sklopu NATO saveza. Zamjenica ministra Tafra tom je prigodom istaknula da s naše strane postoji želja za produbljivanje i intenziviranje suradnje osobito u područjima obuke, vježbe i edukacije pripadnika oružanih snaga. Kao priliku za razvoj projektno-orientirane suradnje, navela je mogućnost uključivanja Republike Litve u hrvatsko-češki projekt obuke pilota helikoptera, suradnju specijalnih snaga te suradnju na području obuke pasa vodiča. Izrazila je i zadovoljstvo zajedničkim doprinosom savezničkim operacijama – prije svega u misiji ISAF u Afganistanu, pri čemu je posebno istaknula zajedničko sudjelovanje od 2006. - 2010. u Provincijskom rekonstrukcijskom timu u Changcharanu. General Arvydas Pocius zahvalio je na suradnji u području obuke pilota helikoptera za letenje u planinskom području koja je započeta 2010., pri čemu je istaknuo da su do sada četiri grupe litavskih helikopterskih posada prošle takvu obuku, a što je za uglavnom ravnicačku zemlju poput Litve od velikog značenja.

Važnim područjem obrambene suradnje dviju zemalja general Pocius smatra i zajedničko obučavanje snaga za specijalno djelovanje a tom je prilikom predstavio projekt Centra za energetsku sigurnost, u kojem uz Litvu sudjeluje još pet zemalja. Kako je rekao, riječ je o važnoj inicijativi koja, osim ekonomskog i političkog, ima i vojni kontekst. Naglasio je da jedna od vježbi koja bi se uskoro trebala provesti, ima za cilj iznaci načine zadržavanja borbenih sposobnosti u uvjetima kad konvencionalni izvori energije nisu dostupni. Naglasio je da Centar za energetsku sigurnost može biti izvrsna platforma za jačanje daljnje suradnje Hrvatske i Litve. Na kraju sastanka zamjenica ministra obrane zahvalila je litavskim partnerima na dosadašnjoj potpori Hrvatskoj, a također je istaknula zadovoljstvo činjenicom što istog dana kada je predviđeno da RH postane punopravna članica Europske unije, Litva preuzima predsjedanje EU-om. Tijekom svog posjeta MORH-u i GS OSRH, general-pukovnik Arvydas Pocius susreo se i s načelnikom GS OSRH general-pukovnikom Dragom Lovrićem a tijekom susreta razgovarali su o transformaciji OSRH i integraciji u NATO, sudjelovanju u međunarodnim vojnim operacijama i zajedničkom sudjelovanju u međunarodnim vojnim vježbama, školovanju i obuci.

OJI

NJEMAČKOM VOJNOM IZASLANIKU DODIJELJEN RED HRVATSKOG TROLISTA

Uime Predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga, zamjenica ministra obrane Višnja Tafra uručila je u petak, 21. rujna, odlikovanje – Red hrvatskog trolista – vojnom izaslaniku SR Njemačke, pukovniku Ralfu Mayeru.

Odlikovanje je dodijeljeno zbog iznimnih zasluga u razvoju bilateralnih odnosa Hrvatske i Njemačke. Pukovnik Mayer akreditiran je vojnim izaslanikom 21. rujna 2009., a tijekom njegova mandata uspostavljena je izvrsna platforma koja je Republici Hrvatskoj omogućila ulazak u krug zemalja sa statusom povlaštenog partnera SR Njemačke. Prigodom dodjele odlikovanja zamjenica ministra istaknula je da je pukovnik Mayer znatno pridonio uspješnoj provedbi i unapređenju bilateralne obrambene suradnje ministarstava obrane dviju zemalja, podignuvši je na vrlo visoku razinu. "U razdoblju mandata pukovnika Mayera bilateralna suradnja temeljila se na zajedničkom djelovanju u sklopu NATO saveza, sudjelovanju u operacijama i zajedničkom angažmanu u stabilizaciji jugoistočne Europe, a kao rezultat stvorena je izvrsna platforma za uspostavu još sadržajnijeg i privilegiranijeg partnerstva", rekla je. Napomenula je da se hrvatsko-njemačko saveznštvo najbolje očituje u međunarodnoj operaciji ISAF u kojoj pripadnici hrvatskih Oružanih snaga, s njemačkim kolegama pridonoze stabilizaciji i tranziciji Afganistana, a time i globalnoj sigurnosti. Pukovnik Ralf Mayer, koji je prije preuzimanja dužnosti vojnog izaslanika bio polaznik 11. naraštaja Ratne škole OSRH "Ban Josip Jelačić", zahvalio je na odlikovanju, kazavši da je ono rezultat zajedničke obrambene suradnje Hrvatske i Njemačke. Kao jedan od najvećih zajedničkih uspjeha istaknuo je uključenje Republike Hrvatske u međunarodnu operaciju ATALANTA, gdje se od ove godine nalaze dva časnika HRM-a, od kojih se jedan nalazi na brodu njemačke ratne mornarice, dok je drugi u njemačkoj bazi u Džibutiju.

OJI

VIJESTI IZ OSRH**SIMULACIJSKA VJEŽBA
NA SUSTAVU VBS-2**

Foto: Tomislav BRANDT

U Simulacijskom središtu Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" od 10. do 14. rujna održana je međunarodna vojna vježba "Virtual Team Training '12". U računalno

podržanoj vježbi sudjelovala su četvorica djelatnika podružnice Združenog međunarodnog simulacijskog središta Američke kopnene vojske u Europi, smještene u Vicenzi u Italiji. Obučnu skupinu činilo je 30 vojnika OSRH koji će obnašati dužnosti mentoriranja u misiji ISAF u Afganistanu. Američki su stručnjaci za potrebe vježbe u Simulacijsko središte ZOD-a instalirali simulacijski sustav VBS2. Na njemu se provodila vježba, te njegovo istodobno testiranje i obučavanje djelatnika za eventualnu buduću uporabu u Simulacijskom središtu za potrebe OSRH. VBS2 je kompatibilan s aktualnim simulacijskim sustavom JCATS, ali se rabi za vježbe nižih taktičkih razina, naglasio je direktor vježbe bojnik Igor Štambuk. U prvom je planu simulacijska obuka pojedinaca i timova, a u navedenoj vježbi uvježbavani su postupci medicinske evakuacije, poziva na vatru, postupanja s improviziranim eksplozivnim napravama i bliske zračne potpore.

D.V.

**Početak časničke izobrazbe
kandidata za vojne pilote**

U organizaciji Središta za obuku HRZ i PZO "Rudolf Perešin" u vojarni "Zemunik", započeo je pripremni kamp za upućivanje kadeta-pilota na temeljnu časničku izobrazbu. Ovo je prva godina provođenja kampa za borbeni rod zrakoplovstvo, a polaznici su kadeti-piloti 18. naraštaja koji se školju u sklopu projekta "Kadet" te učenici-letači izvan tog projekta. U skladu s Nastavnim planom i programom za vojnu obuku i ocjenjivanje kadeti će osvježiti postojeća vojnička znanja i vještine te se pripremiti za učinkovitu provedbu školovanja na Temeljnoj časničkoj izobrazbi. Kamp traje do 21. rujna nakon čega će kadeti i učenici-letači biti upućeni na Temeljnu časničku izobrazbu i naprednu letačku obuku na helikopter Bell 206 JR i avion PC-9.

OJI

**VOJNA SURADNJA PRIPADNIKA
USAFA i HRZ-a i PZO-a**

U sklopu bilateralne vojne suradnje Hrvatsko ratno zrakoplovstvo bilo je od 11. do 14. rujna u 91. zrakoplovnoj bazi u vojarni "Pleso" domaćin američkom timu sastavljenom od dva dočasnika USAF iz AFB Ramstein. Američkom je timu u sklopu aktivnosti Ground Weapons Safety prikazana prezentacija o zrakoplovnom naoružanju i demonstracija pripreme naoružavanja aviona MiG-21. Razmjena iskustva je nastavljena u Zrakoplovno-tehničkoj bojni 91. zb gdje su gosti upoznati s tehnikom i naoružanjem u postrojbi.

OJI

**SLOVENSKI MINISTAR
OBRANE ODLIKOVAO
HRVATSKOG ČASNIKA**

Satnika Matiju Semova, pripadnika HRZ i PZO u misiji KFOR na Kosovu, odlikovao je u srpnju ministar obrane Republike Slovenije "Medaljom za međunarodnu suradnju trećeg stupnja". Za dodjelu odlikovanja satniku Semovu su predložili pripadnici Helikopterske postrojbe Slovenske vojske u sastavu KFOR-a. Medalja se dodjeljuje istaknutim djelatnicima za promicanje ugleda i razvoj Ministarstva obrane Republike Slovenije i Slovenske vojske. Satnik Semov je od 27. siječnja do 19. srpnja kao pripadnik 8. i 9. hrvatskog kontingenta na Kosovu obnašao dužnost Air Desk Officera u Zapovjedništvu KFOR-a u Prištini. Za obnašanje dužnosti je bio u stalnom doticaju s predstvincima Slovenske vojske gdje je profesionalnim obnašanjem dužnosti kao i korektnom suradnjom s predstvincima Slovenske vojske zaslужio medalju koju mu je uručio brigadir Vasilije Maraš. Ovim činom je potvrđena i inače kvalitetna suradnja između sastavnica OSRH i Slovenske vojske. Satnik Semov je izjavio kako mu je odlikovanje velika čast, te da je to priznanje njemu i cijelom našem kontingentu na Kosovu.

J. STIPIĆ

Izložba Aldemara Ibrahimovića

U galeriji MORH-a "Zvonimir", a u povodu Dana crnogorske kulture, 11. je rujna otvorena izložba slika crnogorskog autora Aldemara Ibrahimovića koji se predstavlja s tridesetak recentnih slika tehnike ulje na platnu. Aldemar Ibrahimović dosad je izlagao na više od trideset samostalnih i skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu, a za svoj rad više je puta nagrađen, posebice za pejzaže koje slika od rane mladosti i njegovo su tematsko opredjeljenje i ove zagrebačke izložbe.

Povjesničarka umjetnosti Iva Körbler na otvorenju izložbe pohvalila je autorski opus autora naglasivši: "To slikarsko komuniciranje s prirodom otkriva kako su prirodni i artificijelni pejzaž bez ljudi za slikara prostori slobode, neopterećeni bilo kakvim vlastitim teorijsko-poetološkim projekcijama i ambicijama."

Izložbu je otvorio dr.sc. Radomir Pavičević, predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske te tom prigodom zahvalio MORH-u na dosadašnjoj vrlo uspješnoj suradnji koja je s Galerijom "Zvonimir" započeta još 2004. te je postala primjerom povezivanja i ostvarivanja određenih projekata udrug predstavnika nacionalnih manjina i institucija u RH.

S. MIOČIĆ

Početak izobrazbe na HVU

U Časničkom domu vojarne Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 13. je rujna održana svečanost obilježavanja početka izobrazbe na HVU. Uz djelatnike HVU-a i polaznike svih razina izobrazbe, svečanosti su nazočili i izaslanik ministra obrane RH načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić, zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc, zapovjednik ZzP-a general-bojnik Mate Ostović, o.d. ravnatelja HVU-a brigadni general Slaven Zdilar, te drugi predstavnici MORH-a i OSRH. Tijekom prigodnog govora general Lovrić je istaknuo da broj polaznika potvrđuje usmjerenje OSRH prema cijeloživotnom obrazovanju pripadnika, a polaznici iz partnerskih i savezničkih zemalja potvrđuju kvalitetu izobrazbe. Transformacija OSRH tražila je i transformaciju HVU-a, koji ospozobljava polaznike upravo za one vještine nužno potrebne našim Oružanim snagama, rekao je načelnik GS-a. Dodavši da je obrazovanje temelj na kojem će počivati i daljnji razvoj OSRH, Lovrić je poručio polaznicima da budu znatiželjni, aktivni i kreativni. Brigadni general Zdilar nazvao je školovanje stazom znanja na kojoj će se vojnici usavršiti u svom časnom pozivu i tako napredovati u svojoj službi. "Sa zadovoljstvom vam nudimo ugodnu radnu okolinu, prijateljsko ozračje, suvremene nastavne planove i programe i metode poučavanja a od vas očekujemo trud, zalaganje, profesionalnost u odnosu prema radu i međusobnoj suradnji", istaknuo je Zdilar i rekao da HVU teži obučiti i usavršiti moderne, kvalitetne i dobro opremljene časnike i dočasnike 21. stoljeća, kompatibilne onima iz NATO saveza. U školskoj godini 2012./2013. školovanje će u šest razina (3 časničke i 3 dočasničke) izobrazbe početi 298 polaznika, od kojih je 14 iz stranih zemalja (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Slovenija).

D.VLAHOVIĆ

Britansko izaslanstvo u HRM-u

Načelnik Obrambenog stožera Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske general zbora Sir David Richards 12. rujna bio je u službenom posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici. U njegovoj pratičniku bio je veleposlanik UK Velike Britanije i Sjeverne Irske u RH NJ.E. David Stinn te zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Dragutin Repinc. Generala Richardsa dočekao je zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić, a prezentaciju o HRM-u održao je kapetan bojnog broda Ivan Anić. U svom obraćanju general Richards posebno je naglasio doprinos Republike Hrvatske svjetskoj zajednici u njezinim naporima u očuvanju mira u svijetu. Istaknuo je posebnu ulogu i prepoznatljivost u izvršavanju zadaća u Afganistanu i na Golanskoj visoravni. Izrazio je nadu da čemo u skoroj budućnosti još više razvijati bilateralnu suradnju, a naše odnose podići na višu razinu. Već nekoliko generacija naših časnika sudjeluje u operaciji ATALANTA u Northwoodu, a uskoro će se još jedan časnik HRM-a ukrcati na ratni brod UK. "Postoji još mnogo prostora za razvoj naših odnosa na vojnom, političkom, gospodarskom i kulturnom planu, a ubuduće će odnosi, ulaskom u EU, biti na još višoj razini", rekao je na kraju general Richards. Obišao je i Pomorsku bazu i posjetio raketne topovnjače *Kralj Dmitar Zvonimir* i *Dubrovnik* te školski brod *Faust Vrančić*.

OJI

PRIJAM PORUČNIKA U ZzP-u

Zapovjednik ZzP-a general-bojnik Mate Ostović 12. je rujna priredio svečani prijam za 26 poručnika koji su u sustav OSRH, odnosno ZzP ušli 2011./2012. godine.

Nakon upoznavanja i predstavljanja zapovjednika podređenih postrojbi i načelnika odjela u Zapovjedništvu ZzP-a general Ostović "mladim" poručnicima uputio je riječi dobrodošlice te ih u multimedijalnoj prezentaciji upoznao s ulogom i

značenjem ZzP-a u sustavu OSRH, načinom rada, zadaćama i obvezama koje ih očekuju kao i s pravima koja im pripadaju ali s posebnim naglaskom na vrednovanje svakog pojedinačnog rada i zalaganja te odgovornog odlučivanja koje će biti osnovno mjerilo njihova uspjeha i promicanja na više i složenije dužnosti.

OJI ZzP

Nastupni posjet vojnog izaslanika Bosne i Hercegovine

U Hrvatskom vojnog učilištu "Petar Zrinski", 19. je rujna u nastupnom posjetu boravio vojni izaslanik Bosne i Hercegovine, brigadir Nenad Žekić. Brigadir Žekić primio je o.d. ravnatelja HVU-a, brigadni general Slaven Zdilar, koji je tom prigodom uz čestitke vojnom izaslaniku na imenovanju naglasio odlične bilateralne odnose dviju zemalja. Brigadir Žekić posebno je naglasio izuzetno dobru suradnju na području školovanja pripadnika Oružanih snaga BiH-a na Hrvatskom vojnog učilištu. Nakon nastupnog posjeta brigadir Žekić sastao se s polaznicima Oružanih snaga BiH-a koji se školju na HVU.

Foto: Marija SEVER

ZL

KONFERENCIJA VOJNOG ODBORA NATO-a

Ovogodišnja Konferencija Vojnog odbora NATO-a na razini načelnika glavnih stožera održana je od 14. do 16. rujna 2012. u Sibiju, u Rumunjskoj. Riječ je o prvom službenom okupljanju NATO-ovih vojnih autoriteta, nakon samita u Chicagu, a koje je vodio general Knud Bartels, predsedavajući Vojnog odbora. Zapovjednik američkih snaga u Europi i zapovjednik NATO - snaga u Europi admirala James G. Stavridis, s generalom John Allenom, zapovjednikom NATO-a u Afganistanu, okupljene je izvjestio kako afganistanske snage sigurnosti postaju sve snažnije te da imaju sve više samopouzdanja za preuzimanje vodstva. Istaknuo je i kako će broj pripadnika Afganistanskih snaga sigurnosti, za nekoliko tjedana, dosegnuti brojku od 352.000, pa će oni preuzeti brigu o sigurnosti za oko tri četvrtine stanovništva. Govoreći o Afganistanu general Knud Bartels, kazao je kako, nakon povlačenja snaga međunarodne koalicije iz te zemlje, NATO-ova misija poprima sasvim drugi oblik. "Nova NATO misija bit će usmjerena na to imaju li Afgani-

stanci vještine potrebne za samostalno djelovanje, a ne da to NATO čini umjesto njih", rekao je general Bartels dodajući kako će se tijekom idućih 27 mjeseci nastaviti obuka snaga u Afganistanu. Iako je priznao kako je još mnogo izazova pred Savezom, kada je riječ o Afganistanu, u toj je zemlji učinjen značajan napredak. Inače, tijekom konferencije, načelnici glavnih stožera razmatrali su trenutačnu sigurnosnu situaciju u široj regiji, status i daljnju provedbu operacija pod vodstvom NATO-a s težištem na operacijama ISAF i KFOR, raspravliali su i o transformaciji NATO-a u dijelu koji se odnosi na paket obrambenih reformi uoči predstojećeg sastanka ministara obrane NATO-a, a koji će se održati u listopadu. Govoreći o Pametnoj obrani general Bartels je istaknuo kako je NATO pravo mjesto u kojem zemlje članice i partneri mogu surađivati i razvijati zajedničke inicijative u korist ulaganja u sigurnost. Što se sudionika iz Hrvatske tiče, uz načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general-pukovnika Dragu

Ograničavanje zajedničkih operacija

NATO je donio odluku o ograničavanju zajedničkih operacija s afganistanskim snagama nakon što je u Afganistanu povećan broj napada. Odluka je posljedica napada tijekom kojih je od početka godine, i to u napadima domaćih policijaca i vojnika, ubijen 51 vojnik. Uz ljudske žrtve, pobunjenici su uništili i šest borbenih zrakoplova, oštetili dvije letjelice i šest hangara u napadu na bazu. Kako je priopćeno iz ISAF-a, od sada će svaku zajedničku operaciju, pojedinačno odobravati područna zapovjedništva. Prema pisanju američkih medija, odluka je donesena na preporuku afganistanskih čelnika i u dogоворu s njima. Odluku je komentirao i američki ministar obrane Leon Panetta koji je priznao da je "zabrinut" zbog porasta "napada iznutra" i zbog njihova utjecaja na moral vojnika, oči-

jenivši ipak da je glavni zapovjednik ISAF-a, general John Allen donio ispravne odluke kako bi ih spriječio. Ipak, rekao je i kako ova odluka neće utjecati na zadaću povlačenja preostalih 113.000 vojnika ISAF-a do konca 2014. O napadima se na NATO-ovim stranicama očitovao i ISAF, a u jednom od njihovih priopćenja stoji, kako se svakoga dana deseci tisuća njihovih i afganistanskih trupa, zajedno bore za zajednički cilj – siguran Afganistan. "Tragično, u posljednje je vrijeme povećan broj napada unutar tog partnerstva. Iako postoje različiti motivi za te napade, one su za NATO-ove zapovjednike znak za zabrinutost", stoji u priopćenju. General John Allen, zapovjednik ISAF-a i američkih snaga u Afganistanu, kazao je kako je pitanje prijetnji izuzetno složeno i zahtijeva integrirani odgovor ISAF-a i afganistanske strane. Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen kazao je pak kako je Savez, unatoč nedavnim izazovima, u potpunosti predan strategiji u Afganistanu. "Ostajemo predani našoj strategiji i cilju da do kraja 2014. afganistanske snage u potpunosti brinu za sigurnost te zemlje", rekao je glavni tajnik odgovarajući na pitanje novinara u Bruxellesu. Istaknuo je i kako je razgovarao s generalom Allenom te da je dogovoren da će se poduzeti svi potrebnii koraci kako bi se zaštitili rizici za vojниke. "Nastavljamo suradnju s afganistanskim partnerima i naša strategija ostaje ista. Nastavljamo i sa savjetovanjem kao i s treninzima za afganistanske snage sigurnosti", rekao je Rasmussen.

LIBIJA SE ISPRIČALA

Nakon što je američki veleposlanik Chris Stevens ubijen u napadu na konzulat u Bengaziju, Libija se ispričala Washingtonu i obećala kazniti krivce za to ubojstvo. Osudu ubojstva iskazale su i Francuska, Njemačka, Velika Britanija, kao i glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. "Oštro osuđujem napad na konzulat u Bengaziju, a koji je uzrokovao smrt četiriju američka državljanina, među kojima i veleposlanika. Takvo nasilje nema opravdanja", poručio je glavni tajnik NATO-a. Inače, u napadu su poginula i dva bivša pripadnika američkih elitnih mornaričkih snaga Navy Seals, a smrtno je stradao i djelatnik informacijske službe Sean Smith. Kako je u priopćenju istaknula američka državna tajnica Hillary Clinton, poginuili Tyrone Woods i Glen Doherty odlikovani su vojni veterani koji su "časno služili našoj domovini".

Lovrića, u sastavu izaslanstva OSRH na konferenciji su sudjelovali vojni predstavnik RH za NATO i EU general-bojnik Mirko Šundov, zamjenik vojnog predstavnika RH komodor Robert Hranj, načelnik Uprave za planiranje GS OSRH kapetan bojnog broda Marileo Staničić, te pobočnik načelnika GS OSRH pukovnik Emilio Turina.

Veleposlanik Gass napušta dužnost

Uvjeren sam da će do kraja 2014. godine, kada je predviđeno povlačenje snaga iz Afganistana, situacija biti takva, da će Afganistske snage sigurnosti biti u stanju održavati sigurnost u vlastitoj zemlji. Kazao je to na svojem posljednjem brifingu s novinarima, visoki civilni predstavnik NATO-a, veleposlanik Simon Gass koji napušta tu dužnost. Naime, veleposlanik Maurits R. Jochems novi je visoki civilni predstavnik (SCR) NATO-a u Afganistanu, a na toj će dužnosti zamijeniti veleposlanika Gassa, koji je bio u Afganistanu kao visoki civilni predstavnik od travnja 2011. Gass je istaknuo i kako, u trenutku kada je stigao u Kabul, još nije bila započeta prva faza tranzicije, a sada je ona već u trećoj fazi, "u kojoj 75 posto Afganistanaca, žive u područjima u kojima brigu o sigurnosti vode njihove snage". Naglasio je i kako je zadovoljan dogovorima, koji se tiču stvaranja okvira i za djelovanje nakon 2014. godine. "Afganistan i nakon 2014. godine očekuju brojni izazovi, no uz pomoć međunarodne zajednice, smatram da smo pomogli Afganistanu da može nastaviti graditi svoju budućnost", zaključio je Gass.

FAMILY FEST 2012. U AFC HEIDELBERG

Kao i mnogih prethodnih godina, predivno rujansko vrijeme u Allied Force Command Heidelberg (AFC HD) Heidelberg, Njemačka, dodatno je uljepšalo i vedro službeno druženje NATO-ova vojnog i civilnog osoblja, te njihovih gostiju. Početkom rujna tradicionalno se organizira cijelodnevna manifestacija pod imenom "Family Fest", što je zapravo službeno nacionalno predstavljanje i prilika gdje se na jednom mjestu prikazuju kulturne, kulinarske i sve druge vrijednosti NATO članica koje imaju svoje predstavnike u tom Zapovjedništvu. No, ova 2012. godina ostat će za Zapovjedništvo NATO snaga u Heidelbergu upamćena i po tomu što je na jednom mjestu okupila 19 nacija, što je najveći broj nacionalnih predstavnika od postojanja do sada, i što je to ujedno zadnji put da se ta manifestacija slavljenja obitelji i raznolikosti organizira u Heidelbergu. S obzirom na to da će navedeno Zapovjedništvo do kraja sljedeće (2013.) godine biti zatvoreno zbog strukturalnih i organizacijskih promjena u NATO-u, ove je godine organiziran posljednji "Family Fest". Ove godine, prvi i posljednji put na ovoj manifestaciji i Republika Hrvatska je imala svoj prostor za predstavljanje.

Kako OSRH od prošle godine ima i svog predstavnika u AFC HD, bila je to prilika i za pukovnika Darka Jurića i njegovu obitelj da se pridruže organizaciji i provedbi ove manifestacije. Iako je Hrvatska jedna od malobrojnih nacija koja ima samo jednog predstavnika u AFC HD, krajnji rezultat ove manifestacije pokazao je da brojnost nije recipročna krajnjem rezultatu. Prostor na kojem je prezentirana Hrvatska bio je ukrašen velikim plakatima Hrvatske turističke zajednice, prikazujući bogatu raznolikost hrvatske zemlje, od starih antičkih naselja, legendarnih Sinjskih alkara, mnogobrojnih djevičanskih jadranskih otoka, lijepe Istre, do neponovljivih čarobnih prirodnih ljepota Like i Slavonije. Kako slika govori više od tisuću riječi, tako je našem malobrojnem nacionalnom timu ostalo puno više vremena za druženje uz rezervirane stolove na kojima su bili servirani hrvatski kulinarски specijaliteti. Izvorni hrvatski proizvodi poput vina, pršuta, kulena i sira odavno su prepoznati izvan državnih granica kao kvalitetan proizvod, a kako se tu još našlo suhih smokava, badema, i kroštula, mnogobrojni gosti su se rado zadržavali u hrvatskom prostoru. Zapovjednik AFC HD, general-pukovnik (LTG) John W. Morgan III (US Army) bio je iznimno zadovoljan ovogodišnjom realizacijom "Family Festa" i srdačno se zahvalio svima koji su pridonijeli ovogodišnjem slavljenju raznolikosti unutar jedinstvenog Saveza.

OJI

 VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

NOVI "NEVIDLJIVI" LOVAC

Prema pisanju specijaliziranih internetskih stranica u Kini je 15. rujna prvi put viđen još jedan lovački avion smanjene radarske vidljivosti (stealth). Njegova je tvornička oznaka, navodno, F-60, a špekulira se i s vojnom oznakom J-31. To je nakon malo više od godinu i pol predstavljanje potpuno novog kineskog lovca. Prvi je put J-20 viđen krajem 2010., odnosno početkom siječnja 2011. Prema nepotvrđenim podacima novi F-60/J-31 razvija tvrtka AVIC Shenyang Aircraft Corporation (J-20 razvija tvrtka Chengdu Aircraft Industry Group). Komentari navode da je riječ o modernom lovcu, a prema objavljenim fotografijama da se zaključiti da F-60/J-31 sliči američkom F-22 Raptoru, sa sličnom općom konfiguracijom, dva motora, dva vertikalna stabilizatora nakošena prema van i bočnim usisnicima. Zasad nema podataka o dimenzijama, no vidljivo je da je manji od J-20. Nema ni podataka o motoru, a internet trenutačno vrvi prvim špekulacijama koje idu od toga da je riječ o konkurentskom projektu postojećem J-20 pa do toga da je J-31 ustvari dopuna većem J-20.

I. SKENDEROVIC

HERCULES S POBOLJSANIM MOTOROM

Američko ratno zrakoplovstvo (USAF) i tvrtke Rolls-Royce započele su letna testiranja modificiranog turbopropelerskog motora T56 koji pokreće transportni avion C-130H. Modifikacija nosi oznaku Series 3.5 postigla 8% manju potrošnju goriva. Dodušće, riječ je o zemaljskim testovima,

danost, odnosno smanji potrošnja goriva i tako smanje operativni troškovi tijekom radnog vijeka. Dosadašnji su testovi pokazali da je modifikacija Series 3.5 postigla 8% manju potrošnju goriva. Dodušće, riječ je o zemaljskim testovima,

Foto: Rolls-Royce

no rezultat ohrabruje. Modifikacija bi trebala omogućiti i bolje performanse motora u uvjetima "vruće i visoko". Da bi se to sve postiglo Rolls-Royce je uporabio postojeća znanja i komponente iz drugih vojnih i civilnih programa razvoja avi-

onskih motora. Uporabljene su nove lopatice turbine te je izmijenjena unutarnja konstrukcija turbine u skladu s najnovijim spoznajama što je omogućilo bolji protok zraka i učinkovitije sagorijevanje goriva.

I. SKENDEROVIC

TREĆI LCS

Treći obalni borbeni brod (Littoral Combat Ship - LCS) klase Freedom, USS Fort Worth (LCS 3) prije ljeta uspješno je okončao petodnevni program primopredajnih ispitivanja nakon čega je uslijedilo službeno primanje u operativnu službu američke ratne mornarice. Fort Worth je prvi put zaplovio snagom vlastitog kombiniranog dizel i plinskog propulzijskog sustava u vremenu od četiri sata pri maksimalnom opterećenju u Green Bayu na jezeru Michigan. Izvršena su operativna ispitivanja komunikacijskog i navigacijskog sustava, sustava namijenjenih za specifične zadaće i njihovu potporu kao i sustava zračne potpore. USS Fort Worth je drugo plovilo u klasi Freedom, inačice poludeplasmanskog monotrupca projektiranog te izgrađenog u Lockheed Martinu. Ugovorni partneri u gradnji plovila su brodogradilište Marinette Marine Corporation, projektna tvrtka Gibbs & Cox te preostali domaći i inozemni projektanti, dobavljači te integratori opreme i sustava. Specifičnost ovih brodova duljine 114,9 metara, istisnine 3000 tona jest u poludeplasmanskoj formi čeličnog trupa dok je nadgrađe izvedeno iz aluminijiske slitine. Plovila postižu maksimalnu brzinu od 40+ čv te na krmenoj palubi nose helikopter. LCS plovila su jedinstveno dizajnirana, namijenjena ratovanju protiv prijetnji XXI. stoljeća u priobalnim vodama koje su redovito dom sve jačih podmornica, mina i brzih malih plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

KENIJSKI OPHODNI BROD

Nakon gotovo sedam godina od službenog porinuća u Španjolskoj, odobalni ophodni brod KNS Jasiri (P3124) namijenjen kenijskoj ratnoj mornarici doplovio je u Mombasu 29. kolovoza. Ugovor o gradnji i oprernanju broda potpisani je u srpnju 2003., vrijednosti 52 milijuna dolara pa je prema tadašnjim terminskim planovima trebao biti dostavljen u kolovozu 2005. Međutim, zbog ugovornog spora i tužbe između kenijske Vlade i tvrtke Euromarine Industries te podugovaratelja, španjolskog brodogradilišta Astilleros Gondan, naručitelj je obustavio plaćanja u lipnju 2005. te je povukao svoje službenike mjesec dana poslije. U tom je trenutku brod bio 90% završen te je usidren u španjolskoj luci Ribadeo. U rujnu 2006. kenijska Vlada šalje stručni tim na pregled broda u Španjolsku koji donosi zaključak kako je plovilo potrebno opremiti naoružanjem te provesti pokusne plovidbe i obuku posade.

Osnovne brodograđevne odlike ophodnog plovila jesu uz spomenuto duljinu 85 m, širinu 13 m, propulzijskom sustavom

postiže maksimalnu brzinu 28 čv a brodom upravlja posada od 60 do 81 člana.

Kenija, zbog pojačanih aktivnosti somalijskih pirata, već neko vrijeme radi na osnaživanju svoje ratne mornarice. U kolovozu prošle godine u operativnu su službu vraćena dva ophodna broda, KNS Nyayo i KNS Umoja, nakon opsežnog remonta u brodogradilištu tvrtke Fincantieri. Brodovi klase Nyayo su brzi jurišni brodovi izgrađeni u britanskom brodogradilištu tvrtke Vosper Thornycroft te dostavljeni 1988. Duljine su 56,7 m i istisnine 450 t te postižu najveću brzinu od 40 čv a osiguravaju smještaj za 45 članova posade.

M. PTIĆ GRŽELJ

 RATNE MORNARICE

BROJNOST SVJETSKIH MORNARIČKIH FLOTA JE U STALNOM OPADANJU I SAMO NEKOLIKO PREOSTALIH KLASA BORBENIH POVRŠINSKIH PLOVILAIMA SPOSOBNOST ISTODOBNOG IZVRŠAVANJA VEĆEG BROJA RAZLIČITIH ZADAĆA

Razarač Type 45 Dauntless

SPECIJALIZIRANA FREGATA I RAZARAČ JESU LI

Nekim klasama plovila, kao onima namijenjenima protuzračnoj obrani proširuju se funkcije prema balističkoj raketnoj obrani (Ballistic Missile Defence - BMD) dok druge, namijenjene protupodmorničkom djelovanju, postaju upitne zbog smanjene percepcije mogućih prijetnji. Javljuju se nove zadaće, otprije nepoznate ratnim mornaricama kao i fregata, poput stabilizacijskih, potpore specijalnim snagama i kopnenih napada. Manje zahtjevne uloge, kao što su pomorske interdikcije i osiguravanje sigurnosti na moru su, zapravo, najčešći zadaci za fregate. Odgovor za optimalnu kombinaciju trebao bi dati odnos operativnih zahtjeva

Zanimljivo je razmotriti različite pristupe pojedinim evropskim zemaljama u ispunjavanju zahtjeva za protuzračnim djelovanjem. Broj eskortnih brodova britanske Kraljevske ratne mornarice smanjio se na 19 borbenih jedinica do 2012.

i dostupnih finansijskih sredstava. Kakvo značenje imaju termini poput ASW (Anti Surface Warfare, protupodmorničke) fregate, namijenjene protubrodskom djelovanju i AAW (Anti Air Warfare, protuzračne) razarač, namijenjen protuzračnom djelovanju (ili fregate)? Domet i mogućnosti projektila koji se trenutačno nude na tržištu, poput SM-2 Block-III ili ASTER-30 definitivno nadmašuju mogućnosti projektila zemlja-zrak SM-1 MR koji su čak inferiorni u odnosu na ono što se danas podrazumijeva projektilom kratkog dometa, poput RIM-162 ESSM ili ASTER-15. Stoga je vjerojatno danas krivo do-

dijeliti plovilu namjenu protuzračne obrane ako nosi borbeni sustav SM-1 dok je u trenutku ulaska u operativnu uporabu ona bila u potpunosti opravdana (npr. francuska klasa Cassard, talijanska klasa de la Penne, poneki japanski razarači, čileanska klasa Lattore ili fregate oznake FFG-7). Također treba uzeti u obzir da su karakteristike ruskih raketnih sustava NATO oznake SA-N-7 i SA-N-12 (SHTIL/ SMERSH/URAGAN i URAL/ GRIZZLY) usporedive s onima SM-1 MR. Stoga mogu li korisnici sustava URAGAN u Rusiji, Kini i Indiji svoje brodove označiti protuzračnom karakteristikom ili kao borbene brodove opće namjene?

Razarači Type 45 su više obećanje za budućnost nego plovila spremna za sveobuhvatna borbena djelovanja

Pripremila Maja PTIĆ GRŽELJ

Foto: BAE Systems

će druge funkcije, posebice u protupodmorničkom djelovanju dok je svojstvo napada na kopnene ciljeve (dalekometni napadni projektili i/ili potpora mornaričkim topovima) definirano nacionalnom politikom. Međutim zanimljivo je razmotriti različite pristupe pojedinih europskih zemalja u ispunjavanju zahtjeva za protuzračnim djelovanjem. Broj eskortnih brodova britanske Kraljevske ratne mornarice smanjio se na 19 borbenih jedinica do 2012. Osim ovog smanjenja, mnogo druge opreme zadržano je u statusu "produljene rezerve" (nosači zrakoplova, desantni brodovi, tankeri itd.). Iako je izvorno planirano 12 razarača Type 45 samo ih je šest izgrađeno.

Sljedeći aspekt koji treba uzeti u obzir u stvaranju nove flote jest da se neke jedinice, poput Type 45, opremaju i dostavljaju s brojim funkcijama u "potencijalnom" statusu tj. rabi se štedljivo rješenje "pripremljeno za ali i ne sa". Trenutačno, razaračima Type 45 marikaju protubrodske projektili, sustav namijenjen bliskoj borbi, ECM, protupodmornička torpeda te CEC (Cooperative Engagement Ca-

ISPLATIVI?

SPECIJALIZIRANO PROTUZRAČNO DJELOVANJE

Brodovi namijenjeni protuzračnom djelovanju (Anti Air Warfare - AAW) su uobičajeno najveća i najfunkcionalnija površinska borbena plovila. Posjeduju dalekometne projektili zemlja-zrak potpomognute dalekometnim 3D pretraživačkim radarom i visokofunkcionalan sustav podataka namijenjenih borbenom djelovanju koji je u mogućnosti obavljati kompleksne i brzo razvijajuće taktičke kombinacije zdržane sa zadacima zračne obrane.

Istdobno većina protuzračnih razarača i fregata također pružaju značajne performanse u drugim

glavnim područjima borbenog djelovanja, poput protupodmorničkog ili protubrodskega.

Većina današnjih plovila namijenjenih protuzračnom djelovanju čine plovila klase Type 45 (Ujedinjeno Kraljevstvo), Horizon (Francuska i Italija), F124 (Njemačka), LCF (Nizozemska), F100/F310 Španjolska, Australija/Norveška), Ivar Huitfeldt (Danska), DDG-51 (SAD) te razne izvedenice (SAD, Japan, Južna Koreja). Unatoč razlikama u istisnini, veličini raketnih bitnica, vrsta borbenog sustava, mogućnošću odvajanja dalekometnih ili volumnih pretraživačkih radara, sve navedene klase brodova projektirane su da omogu-

pability) sustav. Dakle, s tehničkog stajališta gledano, razarači Type 45 su više obećanje za budućnost nego plovila spremna za sveobuhvatna borbena djelovanja.

Temeljna funkcija eskortnih snaga je dugo vremena bilo protupodmorničko djelovanje. Danas se situacija promjenila zbog dva vrlo različitih razloga. Prvo, europske se mornarice ne susreću s opasnošću napada neprijateljskih podmornica, osim u nekim vrlo specifičnim scenarijima ograničenim na velike dubine daleko od Stoga kontinenta. Drugo, podmornička prijetnja (ili barem ono što je ostalo od nje) premještena je iz dubokih plavih vode u izazovne vode priobalja, što zahtijeva značajne promjene, kako u sustavu senzora tako i oružja.

RATNE MORNARICE

Francuska i Italija posjeduju svaka po dva moderna plovila namijenjena protuzračnom djelovanju, nakon što je program Horizon otkazan u obje države nakon izgradnje i dostave dviju jedinica (izvorni plan bila je izgradnja šest plovila u Italiji te četiri u Francuskoj). Pri tome su iznašla različita rješenja s ciljem ispunjenja zahtjeva za protuzračnom obranom.

Kada je opseg izvornog francuskog programa smanjen sa 17 na 11 fregata, konačna inačica je bilo zadržavanja svih devet protupodmorničkih jedinica, oponziv svih osam inačica namijenjenih kopnenim ciljevima i umjesto njih dodati dvije nove protuzračne inačice nazvane FRÉDA (Fregates Defense Anti-aerienne). Uspoređujući ih s razaračima klase Horizon, nove će fregate biti opremljene istom kombinacijom projektila ASTER-15 i ASTER-30 ali ne i dalekometnim radarem S-1850M tvrtki BAE Systems/Thales.

Dok Horizoni rabe višenamjenski radar EMPAR, FREDA će biti opremljena radarem HERAKLES.

Zapovjedni sustav će također biti modifciran kako bi upravljao dalekometnim projektilima ali bez mo-

Kako bi protupodmornička fregata bila efikasna, mora sadržavati određene specifične značajke, ponekad izuzetno skupocjene i u suprotnosti s ostalim tehničkim zahtjevima. Trupno ugrađeni sonar srednje frekvencije dio je uobičajene opreme većine površinskih borbenih plovila

gućnosti iskorištenja performansi dalekometnog radara i stoga potrebom za drugačijim višenamjenskim radarem. U sastavu francuske ratne mornarice djelovat će četiri plovila namijenjena protuzračnoj obrani (dva Horizona i dvije FREDA).

Italija se za implementaciju u svoju flotu fregata FREMM (trenutačno šest naručenih s velikim upitnikom na dodatne četiri jedinice) opredjelila za ESD (Enhanced Surface Defence) inačicu.

Uključuje modernizirani EMPAR radar tehnologijom elektroničkog ske-niranja i prihvata projektila ASTER-30 na svim fregatama. Rješenje je stoga moguće usporediti s onime što će i Francuska dosegnuti, ali bit će implementirano u čitavoj floti, uključujući protupodmorničke i jedinice opće namjene (ukupno šest ili deset plovila). Većina nespecijaliziranih fregata i razarača nisu u mogućnosti pružiti samostalnu dalekometnu protuzrač-

nu obranu, no većina protuzračnih brodova može pružiti relevantne sposobnosti na drugim područjima borbenog djelovanja. Dodatak naveđenim razmatranjima jest da danas dalekometna zračna obrana je često združena sa sposobnošću ili barem mogućnošću osiguranja obrane balističkim projektilima, proširujući ulogu tih borbenih plovila znatno više od izvornih i tradicionalnih mornaričkih zadaća.

LOVCI PODMORNIČKA

Temeljna funkcija eskortnih snaga je dugo vremena bilo protupodmorničko djelovanje. Danas se situacija promjenila zbog dva vrlo različita razloga. Prvo, europske se mornarice ne susreću s opasnošću napada neprijateljskih podmornica, osim u nekim vrlo specifičnim scenarijima ograničenim na velike dubinedaleko od Starog kontinenta. Drugo, podmornička prijetnja (ili barem ono

Razarači klase Arleigh Burke američke ratne mornarice imaju iznimnu sposobnost napada na kopnene ciljeve rabeći pritom taktičke dalekometne napadne projektilne Tomahawk. Međutim od razarača označke DDG 79 pa nadalje (prikazan USS Bainbridge DDG 96), razarači serije IIA postaju višenamjenska plovila s inkorporiranim helikopterom (SH-60), organskim minolovnim sposobnostima kao i balističkom raketnom obranom namijenjenom zaštiti priobalnih zračnih pojasa i luka

Razarači namijenjeni protuzračnoj obrani klase Horizon francuske i talijanske ratne mornarice primjer su najmodernijih ali i najskupljih protuzračnih brodova, zbog čega je izvorni plan od četiri (Francuska) i šest (Italija) smanjen na dva plovila po mornarici. Umjesto toga će francuska mornarica flotu plovila namijenjenih protuzračnoj obrani upotpuniti dvjema FREMM FREDA fregatama

Razarači klase DD19 japanskih pomorskih samoobrambenih snaga su brodovi koji se vode nespecializiranim kako bi se izbjegla inherentna ograničenja koja proizlaze iz konačnih mogućnosti jednog područja borbenog djelovanja. Dodatna vrata krmenog hangara sugeriraju da se uz helikoptersko spremište nalazi i spremište besposadne upravljanje letjelice

što je ostalo od nje) premještena je iz dubokih plavih voda u izazovne (tzv. smeđe) vode priobalja, što zahtijeva značajne promjene, kako u sustavu senzora tako i oružja. Situacija je sigurno drugačija u indopacifičkoj bazenu, kao i u Aziji gdje se vodi utrka u podvodnom naoružanju, a podmornice su trenutačno nabavno težište mnogih tamošnjih mornarica. Kako bi protupodmornička fregata bila efikasna, mora sadržavati određene specifične značajke, ponekad izuzetno skupocjene i u suprotnosti s ostalim tehničkim zahtjevima. Trupno ugrađeni sonar srednje frekvencije jest dio uobičajene opreme većine površinskih borbenih plovila, kao i lanseri namijenjeni lakin protupodmorničkim torpedima ili helikopterom opremljenim specijalnim sonarom koji se spušta iz letjelice te lakin torpedima.

S druge strane, specijalizirana plovića namijenjena protupodmornič-

koj borbi imaju dodatne zahtjeve za tegljenim sonarom s pripadajućim vitlom i opremom za rukovanje; sustavom obrane od torpeda s tegljenim senzorom, sustavom torpedne dojave te mogućnošću uporabe protutijera; trupno ugrađenim sonarom na pramčanom dijelu broda, dva helikoptera, propulzijskim sustavom koji emitira manju razinu buke pri ružnim brzinama; specifično temeljenim strojevima; daleko većom potrebom za nadzorom disipacije buke, stanja materijala itd.

Sva navedena rješenja iziskuju značajan prostor na brodu (a i skupa su) koja su često u sukobu s drugim prioritetima. Na primjer, krmeni dio prostora protupodmorničkih fregata FREMM je uvelike ispunjen sonarnim sustavom THALES CAPTAS UMS-4249 i sustavom torpedne dojave SLAT, dok talijanske inačice FREMM fregata umjesto navedenog posjeduju krmenu rampu za porinuće i povratak gumenjaka s tvrdim dnom duljine 11 m koji rabe specijalne snage. Kod tih bodova, polovica protubrodskih projektila zamijenjena je dalekometnim protupodmorničkim projektilima MILAS.

Brodovi namijenjeni protuzračnom djelovanju uobičajeno su najveća i najfunkcionalnija površinska borbena plovila. Posjeduju bateriju dalekometnih projektila zemlja-zrak potpomognutih dalekometnim 3D pretraživačkim radarem i visokofunkcionalan sustav podataka namijenjenih borbenom djelovanju koji je u mogućnosti obavljati kompleksne i brzo razvijajuće taktičke kombinacije združene sa zadacima zračne obrane.

Protupodmorničke fregate FREMM opremljene su dvama helikopterima, dok su (poslije opozvani) protukopnene FREMM fregate bile ograničene na jedan helikopter te dvije besposadne letjelice. Danas europske mornarice imaju potrebu za održavanjem protupodmorničkih sposobnosti na vjerodostojno visokoj razini ali su ograničene na nekoliko specijaliziranih plovila, dok većina flota treba samo neke osnovne mjere (tj. trupno ugrađen sonar, torpeda i helikopter).

Velika većina fregata konfigurirana je kao protupodmornički specijalist: britanske Type 23, njemačke F123, nizozemska (i belgijska, portugalska i čileanska) klasa M, te naravno francuske i talijanske FREMM frigate. Nadalje, japanski razarači klase Takanami i Murasame smatraju se protupodmorničkim specijalistima. ■

(nastavlja se)

Foto: US Navy

Talijanska inačica fregata FREMM su plovila namijenjena protuzračnoj obrani (aktivni radar EMPAR, projektili ASTER-15 i ASTER-30) uz naprednu protubrodsku opremu, protubrodski projektili TESEO, dva helikoptera, 2x3 protupodmornička torpeda MU-90 Impact i jednim topom 127mm/54 Oto Melara

► SPECIJALNE SNAGE

SPECIJALNE OPERACIJE DEFINIRAJU SE KAO VOJNE AKTIVNOSTI ŠTO IH PROVODE POSEBNO ODREĐENE, ORGANIZIRANE, TRENRANE I OPREMLJENE SNAGE. ONE SE KORISTE OPERATIVNIM TAKTIKAMA, TEHNIKAMA I METODAMA KOJE SE RAZLIKUJU OD KONVENCIONALNIH SNAGA

Protivnik koji zna da se protiv njega aktiviraju snage za specijalne operacije trebao bi biti siguran u jedno - da protiv njega dolazi nepredvidljiva, fleksibilna i ubojita sila

SPECIJALNE OPERACIJE

Specijalne operacije provode se kroz čitav spektar vojnih operacija, samostalno, u integraciji ili koordinaciji s konvencionalnim snagama, a kako bi se postigli određeni politički, vojni, informacijski, diplomatski i ekonomski učinci.

Razlika između specijalnih i konvencionalnih operacija jest primjena tajnih i diskretnih tehnika i prihvatanje većeg rizika koji nije povezan s konvencionalnim operacijama.

Karakteristike specijalnih operacija

Specijalne operacije su po prirodi združene a provode ih taktički elementi koji, kada se pravilno primi-

jene, postižu operativne i strateške učinke.

Za njih je bitno navesti kako provode disproportionalne rezultate u odnosu na veličinu samih sredstava koja su pritom angažirana. Provode se u nesigurnom, protivničkom i/ili politički osjetljivom području i zbog toga zahtijevaju primjenu tajnih, diskretnih i niskoprofilnih sposobnosti. U tome je "tajna" i uspjeh specijalnih operacija - da se provedu, a da se rijetko kada zna da su provedene i tko ih je proveo. Moto američkih zelenih beretki dobro opisuje samu prirodu specijalnih operacija i onih koji ih provode-Quiet professionals. Specijalne operacije mogu se pro-

Pogreške mogu voditi prema neuspjehu i zbog toga je bitno znati i razumjeti odnos između operacija i sredstava kojima se ona postižu. Specijalno izviđanje i nadzor može obuhvaćati metode od izviđanja putem tajne motriteljske postaje pa sve do prikupljanja informacija stupajući u izravni kontakt s ljudima

voditi samostalno i u suradnji ili koordinaciji s konvencionalnim operacijama. Prilikom suradnje s konvencionalnim snagama, specijalne operacije mogu biti one koje podupiru provedbu konvencionalne operacije ali i obrnuto, konvencionalne snage mogu podupirati provođenje određene specijalne operacije. Uz razinu fizičkog i političkog rizika koji nije povezan s konvencionalnim operacijama, specijalne operacije karakterizira i relativna neovisnost i smanjena povezanost s logističkom potporom te ovisnost o detaljnim obaveštaјnim podacima bitnim za samu provedbu. Više od 90% samih specijalnih operacija otpada na pla-

SPECIJALNE SNAGE

niranje i pripremu dok najmanje otpada na sam čin provedbe.

One su samo dio cijelokupnog vojnog sustava i integralni dio savezničkih kampanja. Stoga ove operacije upotpunjuju konvencionalne operacije a nisu zamjena za njih. Konvencionalne operacije imaju svoj cilj i sredstva kojima se provode kao i specijalne operacije. Zbog toga je pogreška kada dođe do krivog razumijevanja ovog odnosa koji vodi krivoj uporabi i provođenju operacija.

Takve pogreške mogu voditi prema neuspjehu i zbog toga je bitno znati i razumjeti odnos između tih operacija i sredstava kojima se ona postižu. Poznat je određeni rivalitet između "konvencionalnog" i "specijalnog" međutim jedni druge trebaju nadopunjavati i pomagati, a ne sukobljavati se. I jedni i drugi imaju svoje posebne ciljeve i zadaće koji ne mogu biti zamijenjeni od druge strane, a pogreška nastaje kada se to dogodi. Specijalne operacije mogu se uvjetno podijeliti na tri glavne zadaće:

- Specijalno izviđanje i nadzor (Special Reconnaissance and Surveillance - SR)
- Izravne akcije (Direct Action - DA)
- Vojna pomoć (Military Assistance - MA).

SPECIJALNO IZVIĐANJE I NADZOR

Odnosi se na prikupljanje informacija operativnog i strateškog značenja. Prije svega je to prikupljanje podataka putem ljudskog izvora (HUMINT), međutim može se nadopuniti s ostalim metodama prikupljanja podataka kada postoje određena geografska, kli-

Zbog specifične strukture, metode, zadaća i načina djelovanja, snage za specijalne operacije nikad nisu podređene jednoj granici ili konvencionalnim snagama već djeluju zasebno. One se bore protiv asimetričnih prijetnji, zbog čega i same moraju biti takve. Pokušaj njihova podređivanja konvencionalnim snagama umanjilo bi njihovu sposobnost suprotstavljanja asimetričnim prijetnjama i kočilo razvoj kreativnosti neophodno potrebne u rješavanju postavljenih zadaća, jer su fleksibilnost, improvizacija i brza prilagodba promjenjenoj operativnoj situaciji na terenu ključne karakteristike snaga za specijalne operacije i presudne u borbi protiv prijetnji kojima se danas suprotstavljaju

matska i/ili politička ograničenja. Za razliku od tehničkih sustava za izviđanje i nadzor, SR koji provode snage za specijalne operacije, ima prednost što može omogućiti pravodobnu analizu koristeći se vlastitom prosudbom i inicijativom u neposrednom kontaktu s određenim ciljem, na način na koji tehnički sustavi ne mogu.

Specijalno izviđanje i nadzor može obuhvaćati metode od izviđanja putem tajne motriteljske postaje pa sve do prikupljanja informacija stupajući u izravni kontakt s ljudima.

Specijalno izviđanje i nadzor uključuje:

- izviđanje okoline - prikupljanje hidrografskih, geoloških, geografskih i meteoroloških informacija
- procjena prijetnji - određivanje protivničkih elemenata koji predstavljaju prijetnju na prijateljske snage i operacije
- procjena ciljeva - identifikacija, lociranje i procjena ciljeva s ciljem utvrđivanja učinkovitosti uporabe oružja i učinke koje mogu proizvesti na cilj kao i procjenu eventualne kolateralne štete
- izviđanje nakon udara - prikupljanje informacija o procjeni štete nakon borbenih djelovanja te procjena efekata pojedine vrste streljiva s ciljem uvida u rezultate borbenog djelovanja.

IZRAVNE AKCIJE

Izravne se akcije odnose na precizne operacije koje su većinom ograničene u trajanju i opsegu.

Usmjerene su na točno određene cilje-

ve strateškog ili operativnog značenje, a obično uključuju planirano povlačenje s područja ili objekta djelovanja.

Izravne akcije uključuju: prepad, zasjeda i izravni napad (provode se s ciljem postizanja specifičnih, dobro definiranih i obično vremenski osjetljivih rezultata); terminalno (finalno) navođenje (identificiranje mete te navođenje određenih sustava s ciljem napada na metu, npr. aviona); operacije povrata (odnose se na lociranje, identificiranje, spašavanje i povrat osoblja i/ili osjetljive opreme ili elemenata važnih za savezničku sigurnost iz osjetljivog ili protivnički kontroliranog područja); operacije preciznog uništavanja (uporaba sofisticiranog ili specifičnog naoružanja s ciljem ostvarivanja zadaće uz maksimalno smanjenje kolateralne štete); operacije preuzimanja kontrole nad plovilima-boarding (nepoštivanje međunarodnih sporazuma može rezultirati preuzimanjem kontrole nad plovilom ili platformom koja odbija suradnju); borbeno izviđanje (odnosi se na lociranje i napad na ciljeve koji se karakteriziraju kao povoljne prilike; ne odnosi se na posebno određeni cilj već potencijalne ciljeve na koje se naiđe tijekom izviđanja).

VOJNA POMOĆ

Vojna pomoć podrazumijeva djelovanje tijekom čitavog spektra konfliktova a obično za cilj ima eksponencijalno povećanje sposobnosti savezničkih snaga. Ona se može okarakterizirati kao pružanje jednostavne vojne obu-

ke pa sve do pripreme i angažiranja snaga kojima se pruža pomoć u provođenju većih borbenih operacija. Vojna pomoć uključuje obuku, odnosno obučavanje domicilnih snaga u taktici, tehnicu i postupcima koji će im omogućiti samostalnu obranu i zaštitu od prijetnji te sposobnosti samostalnog razvoja vojnih vještina i vođenja; te savjetovanje, odnosi se na aktivno sudjelovanje tijekom provođenja taktičkih operacija od domicilnih snaga s ciljem jačanja sigurnosti, neutraliziranja prijetnji, izolacije prijetnji od civilne populacije i zaštita civilne populacije.

DODATNE AKTIVNOSTI

Mogu biti raznovrsne, kao npr. potpora borbi protiv neregularnih pri-

jetnji - većinom se odnose na protupobunjeničke (Counter Insurgency - COIN) i protuterorističke aktivnosti (Counter Terrorist - CT); borbu protiv terorizma i pobunjenika (CT i COIN). Zatim, mogući segment je i suprotstavljanje NKBR oružju - odnosi se na operacije zabrane, zapljene i/ili osiguranja NKBR naoružanja i/ili sposobnosti i postrojenja vezana uz njih; ova zadaća po samoj prirodi je izuzetno kompleksna te zahtijeva posebno obučene i opremljene snage; nisu sve snage za specijalne operacije sposobne i opremljene za provedbu ovakve vrste zadaća niti ih sve provode.

Tijekom povijesti izvođene su i operacije spašavanja taoca ili pak uspostavljanje skupina za vezu - faction

liaison. Zbog svog širokog spektra obučenosti, SOF može pružiti vrijednu potporu prilikom uspostavljanja određenih grupa za vezu. To se može odnositi na svjesnost okoline i kulture u kojoj se nalazimo, lokalnih uvjeta i osoba koje se u njoj nalaze, prikupljanje informacija putem ljudskog izvora preko specijalnog izviđanja.

UPORABA SPECIJALNIH OPERACIJA

Specijalne operacije mogu se upotrijebiti tijekom mirnodopskog razdoblja, operacija potpore miru, operacija protiv irregularnih prijetnji - asimetrične prijetnje i velikih borbenih operacija. Ovo je jedna od najvećih prednosti specijalnih operacija i snaga koje ih provode - konstantna mogućnost angažiranja i uporabe tijekom svih razdoblja - mira, krize ili rata.

Tijekom mirnodopskog razdoblja specijalne operacije najviše su usredotočene na vojnu pomoć te ranu identifikaciju potencijalnih prijetnji.

Operacije potpore miru kao i operacije protiv irregularnih prijetnji mogu obuhvaćati neku ili sve zadaće specijalnih operacija dok se tijekom velikih borbenih operacija one odnose ponajprije na SR i DA.

Danas su najveće prijetnje neregularne ili tzv. asimetrične prijetnje. Upravo specijalne operacije ovdje dolaze sve više do izražaja jer su one po svojoj prirodi idealne za suprotstavljanje takvim oblicima ugroze.

To ni u kom pogledu ne umanjuje vrijednost i ulogu bilo kojih drugih konvencionalnih snaga i operacija. Jedino se pravilnim razumijevanjem uloga mogu postići optimalni učinci, na obostranu korist konvencionalnog i nekonvencionalnog.

Zbog specifične strukture, metode, zadaća i načina djelovanja, snage za specijalne operacije nikad nisu podređene jednoj grani ili konvencionalnim snagama već djeluju zasebno. One se bore protiv asimetričnih prijetnji, zbog čega i same moraju biti takve. Pokušaj njihova podređivanja konvencionalnim snagama urmaji bi njihovu sposobnost suprotstavljanja asimetričnim prijetnjama i kočilo razvoj kreativnosti neophodno potrebne u rješavanju postavljenih zadaća, jer su fleksibilnost, improvizacija i brza prilagodba promijenjenoj operativnoj situaciji na terenu ključne karakteristike snaga za specijalne operacije i presudne u borbi protiv prijetnji kojima se danas suprotstavljuju. ■

Specijalne operacije su po prirodi združene a provode ih taktički elementi koji, kada se pravilno primjene, postižu operativne i strateške učinke.

Za njih je bitno navesti kako proizvode disproportionalne rezultate u odnosu na veličinu samih sredstava koja su pritom angažirana. Provode se u nesigurnom, protivničkom i/ili politički osjetljivom području i zbog toga zahtijevaju primjenu tajnih, diskretnih i nisko profilnih sposobnosti. U tome je "tajna" i uspjeh specijalnih operacija - da se provedu, a da se rijetko kada zna da su provedene i tko ih je proveo.

Nakon nekoliko mjeseci uporne organizacije i iščekivanja, potvrda dolaska predstavnika nove generacije MiG-29M2 osigurala je svojevrsnu ekskluzivu

► ZRAKOPLOVNE IZLOŽBE

Već po prvim najavama na službenoj stranici uoči slovačkog aeromitinge, bilo je razvidno kako se sprema respektabilni zrakoplovni godišnji događaj. Budući da je vodilja organizatora bila nadmašiti prošlogodišnji SIAF, koji se također održao u gradu Sliač, vrijedilo je pratiti koga sve Slovaci pozivaju ove godine te kakav se program sprema. Jedino što je moglo poremetiti obećavajući zrakoplovni spektakl jest, kao i uvijek kada su zrakoplovne priredbe u tijeku, vremenska prognoza. Najavljuvano promjenjivo vrijeme s povremenom kišom nad Sliačem uzelo je maha tek nekoliko sati prvoz dana aeromitinge, dok je ostatak

Belgijske zračne snage nastupile su tradicionalno svojim F-16AM koji su bazirani u bazama Florennes i Kleine Brogel. Agusta A109 belgijskih zračnih snaga sudjelovao je u letačkom programu tijekom kišnog vremena, što nije utjecalo na kvalitetu izvedenja

programa u oba dana bio obilježen sunčanim vremenom s tek povremenom naoblakom.

Zrakoplovi koji su sudjelovali na ovoj godišnjem SIAF-u, u Sliač su počeli pristizati već nekoliko dana uoči aeromitinga. Tako je među prvima stigao i poznati američki strateški bombarder B-52H koji nije sudjelovao u letačkom programu, ali je zato na stajanci bio dostupan posjetiteljima. Ovom prigodom na trupu je imao prigodnu oznaku u povodu svog prvog slijetanja i gostovanja u Slovačkoj. Također, na desnoj strani trupa ispod kabine imao je prigodan natpis "Ministar obrane Slovačke Martin Glváč".

LETAČKI PROGRAM

Dvodnevni letački program bio je gotovo identičan uz manje izmjene i prilagodbu meteorološkoj situaciji. Započinjao bi u 10.00 sati ujutro letom L-29 Delfin. Ovaj prvi proizvedeni mlažnjak u bivšoj Čehoslovačkoj, u privatnom je vlasništvu. Susjedna Česka predstavila je u letačkom programu L-159 ALCA (Advanced Light Combat Aircraft), pouzdani školsko-borbeni avion koji se posljednjih godina spominje i kao potencijalna platforma za obavljanje zadaća Air Policinga s ograničenim mogućnostima u odnosu na suvremene lovačke avione, ali isto tako i sa znatno manjim operativnim

Napisao: Danijel VUKOVIĆ, Snimili: D. Vuković, D. Mohorović, F. Bernaz, P. Müller

JAS-39D i L-159ALCA na stajanci SIAF-a 2012.

2012

troškovima. Češke zračne snage nastupile su u letačkom programu i s prigodno obojenim Mi-24M baziranim u Náměšť nad Oslavou, zrakoplovnoj bazi gdje se nalaze svi češki borbeni helikopteri Mi-24 i Mi-35.

Belgijske zračne snage nastupile su tradicionalno svojim F-16AM koji su bazirani u bazama Florennes i Kleine Brogel. Agusta A109 belgijskih zračnih snaga sudjelovao je u letačkom programu tijekom klišnog vremena, što nije utjecalo na kvalitetu izvođenja.

Slovačke zračne snage demonstrirale su operativnu spregu s civilnim institucijama u protupožarnim i medicinskim zadaćama. Tom prigodom

nastupio je Mi-171 demonstrirajući mogućnost nošenja i operativnog djelovanja s fleksibilnim vjedrom te agilnost vatrogasaca u izvlačenju unesrećenih iz opožarenih područja. Slovačka povjesna eskadrila Retro Sky Team iz Košica najbolje dokazuje stupanj slovačke zrakoplovne kulture i entuzijazma. Naime, vrhunsko održavana i čuvana četvorka u sastavu Jak-52, Zlin 226M (obojen u shemu Messerschmitt Bf 109), Zlin 226MS i Zlin 526AFS (obojen u shemu MiG-3) simulirala je i dočarala tipičnu situaciju zračne bitke iz Drugog svjetskog rata. Tijekom službene ceremonije otvaranja aeromitinga SIAF 2012.

MEĐUNARODNI AEROMITING SLOVAK INTERNATIONAL AIR FEST (SIAF)
ODRŽAN JE 1. I 2. RUJNA U GRADU SLIAČ U SREDIŠNjem DIJELU SLOVAČKE. VISOKI POKROVITELJ SIAF-a 2012. BIO JE PREDSJEDNIK SLOVAČKE IVAN GAŠPAROVIĆ. TIJEKOM DVODNEVNOG LETAČKOG PROGRAMA DOMINIRALI SU UPRAVO DOMAĆINI SA SVOJIM AVIONIMA MiG-29 KOJIMA JE SLIAČ MATIČNA BAZA, A POSEBNOST OVOGODIŠnjeg SIAF-a JEST PREMIJERA SERIJSKI PROIZVEDENOG PRIMJERKA NOVE GENERACIJE RUSKOG MiG-29M2 KOJI JE SUDJELOVAO U LETAČKOM PROGRAMU

PREMIJERA RSK MiG-29M2

Nakon nekoliko mjeseci uporne organizacije i iščekivanja, potvrda dolaska predstavnika nove generacije MiG-29M2 osigurala je svojevrsnu ekskluzivu. Riječ je o unificiranoj inačici prvotno razvijenoj za mornaričke potrebe, koja ima izvedenicu kao višenamjenski borbeni avion MiG-29M (jedhosjed) i MiG-29M2 (dvosjed). MiG-29M2 nastupio je u 16.20 sati i izveo 10-minutni letački program ispunjen manevarskim osobinama po kojima je ovaj avion najpoznatiji. U odnosu na slovačke i ranije verzije 29-ke, MiG-29M2 ne ispušta gusti crni dim iz svojih mlaznica. Razlog je bolja tehnologija izvedbe motora RD-33MK s bezdimnim komorama izgaranja. Nadalje, inačica M2 se odlukuje znatno većim resursom, ergonomskom izvedbom kabine i modularnim pristupom u "slaganju" avionike. Prije desetak godina tehnološki demonstrator MiG-29M2 sudjelovao je na aeromitingima u Austriji i Poljskoj, a na SIAF-u 2012. je prikazana serijski proizvedena inačica M2 koja je time debitirala na europskom tlu. Avionom su upravljali probni piloti tvrtke RSK MiG Stanislav Gobunov i Aleksandar Pelik.

► ZRAKOPLOVNE IZLOŽBE

kojoj su nazočili ministar obrane, načelnik glavnog stožera slovačkih oružanih snaga te zapovjednik slovačkih zračnih snaga, letački program izvodio je mađarski povjesni Lisunov Li-2. S oznakama nacionalnog avio-prijevoznika Malev, ovaj Li-2 nosi i naziv Theodore von Kármán, prema poznatom aerodinamičaru mađarskog podrijetla.

Poznati mađarski akrobatski pilot i kapetan Boeinga 737, Zoltán Veres, koji je 1995. godine uvršten među 12 najboljih pilota na svijetu, demonstrirao je svoje letačko umijeće i ujedno predstavio avion Skybolt.

Upečatljive zvijezde letačkog programa na SIAF 2012 bili su poljski predstavnici s dva Su-22M-4 i to ponajprije zbog toga što se ovim avionima bliži kraj operativnog vijeka, a Poljaci su jedini korisnici ovog aviona u Europi i tek jedni od nekoliko preostalih korisnika u svijetu. Na SIAF su došla ukupno tri Su-22M-4, a dvojac je u letu demonstrirao napad na zemaljske ciljeve, što je i osnovna zadaća ovog jurišnika. U zajedničkom preletu publici su demonstrirali letenje u paru s maksimalnim i minimalnim kutom strijele krila. Poljske zračne snage nastupile su i s akrobatskom skupinom Orlik Team koja nastupa na istoimenom avionu domaće proizvodnje PZL-130 TC-2 Orlik.

Slovačke zračne snage demonstrirale su operativnu spregu s civilnim institucijama u protupožarnim i medicinskim zadaćama. Tom prigodom nastupio je Mi-171 demonstrirajući mogućnost nošenja i operativnog djelovanja s fleksibilnim vjedrom te agilnost vatrogasaca u izvlačenju unesrećenih iz opežarenih područja

Poljska akrobatska skupina Orlik Team

Schweizer S300C tvrtke Heli Company

U letačkom programu na SIAF 2012. definitivno je dominirala 1. eskadrila sa Sliača sastavljena od MiG-29AS i MiG-29UBS. Riječ je o moderniziranim osnovnim inačicama MiG-29A/UB koje je Slovačka modernizirala u skladu s NATO-ovim zahtjevima u pogledu komunikacijskih, navigacijskih i identifikacijskih uređaja i standarda

Manevarske sposobnosti MiG-29AS demonstrirao je zapovjednik 2. eskadrile pukovnik Martin BUKER Bukovský

Simbol 1. eskadrile - bijeli tigar

Austrijske zračne snage nastupile su u letačkom programu sa svojim Eurofighterom koji je za ovu prigodu doletio iz matične baze u Zeltwegu te na Sliač nije slijetao. Poznata civilna skupina Flying Bulls bazirana u Hangaru-7 na salzburškom aerodromu nastupila je s helikopterom TAH-1F Cobra i oldtimerom P-38 Lightning. Druga eskadrila bazirana na Sliaču je sastavljena od školsko-borbenih mlažnjaka L-39. Točnije, riječ je o verzijama L-39CM (modernizirani za obuku) i L-39ZAM (modernizirani laki borbeni). U letačkom programu mogućnosti L-39ZA demonstrirao je zapovjednik 2. eskadrile pukovnik Roman 'LOLO' Poláček. Vrhunac akrobatskog letenja demonstrirala je renomirana talijanska akrobatska skupina Frecce Tricolori na Aermacchi MB-339. Njihov letački program dodatno je začinjen i svojstvenim nastupom komentatora na zemlji. Na mjestu zemaljskog komentatora trenutačno se nalazi satnik Andrea Soro koji je

Poljske zračne snage nastupile su i s akrobatskom skupinom Orlík Team koja nastupa na istoimenom avionu domaće proizvodnje PZL-130 TC-2 Orlík

HELI COMPANY - PILOTSKA HELIKOPTERSKA ŠKOLA IZ PREŠOVA

Na SIAF 2012. u letačkom programu nastupio je helikopter Schweizer S300C (OM-ARS) koji se nalazi u sastavu civilne helikopterske pilotske škole (FTO) Heli Company u Prešovu. Helikopterom je upravljao direktor Heli Company Peter Korba, bivši vojni pilot na Mi-17. Škola se nalazi u neposrednoj blizini helikopterske baze u Prešovu, a ova organizacija, koja je ugovorno vezana sa slovačkim ministarstvom obrane, upravo provodi prvi korak u obuci budućih pilota vojnih helikoptera za potrebe slovačkih zračnih snaga. Tvrta raspolaže s dva helikoptera S300C Schweizer (jedan je za VFR i obuku temeljnih manevra, dok je drugi opremljen avionikom za IFR uvjete letenja). Nakon određenog broja sati naleta na Schweizerima, piloti prelaze na Mi-2 i onda konačno na Mi-17.

Vrhunac letačkog programa bila je demonstracija zračne borbe koju su izveli dva MiG-29AS kojim su pilotirali bojnici Martin 'MAT' Kuterka i František FRENKIE Pytlík

ZRAKOPLOVNE IZLOŽBE

ovacije publike, uz letački program, dodatno izmamio komentirajući cijeli program na slovačkom jeziku. Jedinstvena akrobatska skupina na jedrilicama L 23 Super Blanik "Očovski Bačovia" demonstrirala je svoja umijeća grupnog letenja. Švicarske zračne snage također su debitirale na SIAF-u 2012. sudjelujući u letačkom programu s F-18C.

DOMINACIJA SLOVAČKIH MiG-29AS

U letačkom programu na SIAF 2012 definitivno je dominirala 1. eskadrila sa Sliača sastavljena od MiG-29AS i MiG-29UBS. Riječ je o moderniziranim osnovnim inačicama MiG-29A/UB koje je Slovačka modernizirala u skladu s NATO-ovim zahtjevima u pogledu komunikacijskih, navigacijskih i identifikacijskih uređaja i standarda. Naime, Slovačka nije zanemarila dugogodišnja iskustva stečena na zrakoplovima ruskog podrijetla, njihovu održavanju, remontiranju i modernizaciji. Zaključili su kako treba iz MiGova-29 izvući maksimum prije uvođenja budućega borbenog aviona,

L-39 iz 2. eskadre u prigodnoj shemi u povodu obilježavanja 90. godišnjice rođenja pilota Otta Smika, čehoslovačkog heroja iz Drugog svjetskog rata

Dva MiG-29AS u demonstraciji lovačke zračne borbe - dogfights

što je i rezultiralo odlukom i ugovorom za njihovu modernizaciju 2004. godine. Vrhunske manevarske sposobnosti aviona MiG-29 u samostalnom letu je demonstrirao zapovjednik eskadre pukovnik Marián BUKER. Bukovský, leteći na MiG-29AS u posebnoj "digitalnoj" shemi bojenja s umjetničkom interpretacijom bijelog tigra (inače simbola eskadre) na vertikalnom repu. Vrhunac letačkog programa bila je demonstracija zračne borbe koju su izveli dva MiG-29AS kojim su pilotirali

Posebnost MiG-29 u manevarskoj borbi dolazila je do izražaja u situacijama kada avion leti malom brzinom pri velikom napadnom kutu te kada iz tog položaja počinje s penjanjem

bojnici Martin 'MAT' Kuterka i František FRENKIE Pytlík.

Tijekom izvođenja dogfightsa avioni su demonstrirali sinkronizirano izvođenje temeljnih i naprednih borbenih manevara, simulacije djelovanja projektilima zrak-zrak i 30-milimetarskim topom, te izbacivanje toplinskih mamaca. Posebnost MiG-29 u manevarskoj borbi dolazila je do izražaja u situacijama kada avion leti malom brzinom pri velikom napadnom kutu te kada iz tog položaja počinje s penjanjem. Velika rezerva snage njegove pogonske skupine i "brzi prihvati" nakon pomicanja poluge snaže prema naprijed, omogućuje mu brzo penjanje s mogućnošću brzog preusmjerenja nosa aviona prema protivniku.

RASPORED STAJANKE

Organizacija stajanke za SIAF 2012. započela je već uoči aeromitinga kada je jedan MiG-21MF posebno pripremljen i obojen u nacionalnu shemu bio izložen ispred trgovачkog centra Europa u obližnjem gradu Banska Bystrica. Ovakva jedinstvena promocija i reklama za aeromiting zahtijevala je dosta truda i rada oko pripreme

neletećeg primjerka MiG-a, a onda i njegov transport. No, trud se isplatio i SIAF 2012 je ukupno posjetilo više od 50 000 ljudi.

Domaćini su na SIAF 2012 izložili svoj L-39 s umjetničkom shemom na vertikalnom repu aviona na kojem su obostrano bila naslikana dva različita motiva u čast obilježavanja 90. godišnjice rođenja pilota general-bojnika Otta Smika, po kojem danas baza u Sliaču nosi ime. Posebno je bio izložen i MiG-29UBS s prigodnom shemom bojenja i plišanim bijelim tigrom – simbolom 2. eskadre.

Mađarske zračne snage na stajanci su bile zastupljene s JAS-39D Gripen. Nešto dalje od njega nalazio se i češki dvosjed JAS-39D U shemi poznate vježbe zračnih snaga NATO zemalja Tiger Meet, a pokraj njega i JAS-39D švedskih zračnih snaga. Inače, tvrtka SAAB je bila jedna od glavnih sponzora SIAF-a 2012 te su na aeromiting, uz dva aviona, doveli i osnovnu inačicu pokaznog simulatora. Česi su se predstavili i s L-159T1 ALCA obojenom u posebnu shemu kojom se obilježava 10 godina operativne uporabe ovog aviona u češkim zračnim snagama. ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

PODLISTAK

KALMARSKA UNIJA

**ULASKOM U UNIJU KRAJEM XIV.
STOLJEĆA SVE TRI SKANDINAVSKE
KRALJEVINE ODREKLE SU SE SVOJE
SUVERENOSTI, ALI SU ZADRŽALE NEO-
VISNOST, OSOBITO NA UNUTARNjem
PLANU. UNIJOM JE VLADALA
JEDNA KRALJEVSKA KUĆA,
NO U SVAKOJ ZEMLJI ČLA-
NICI USPOSTAVLJENO
JE REGENTSTVO**

Pojedini politolozi i povjesničari Kalmarsku uniju još uvijek smatraju pretećom zajednice vrlo specifičnih odnosa između susjednih zemalja sjeverne Europe. Danas poznata "skandinavizacija" oblik je gotovo idiličnog suživota i međunarodne suradnje. Međutim Kalmarska unija nije bila niti blizu tome. Prije svega, nastala je stjecajem okolnosti i to dinastijskim brakovima vladarskih kuća Skandinavije. Dakle, nije riječ o volji pučanstva za ujedinjenjem i eventualnim prosperitetom koji bi proistekao iz tog ujedinjenja.

KRALJČINA INICIJATIVA

Margarete, kćи danskog kralja Valdemara IV., udajom za norveškog i švedskog kralja Haakona VI. (inace sina švedskog kralja Magnusa IV.) uočila je priliku ujediniti svoju zemlju s norveško-švedskom personalnom unijom. Doduše, tu priliku uočila je tek u svojoj zreloj dobi, s obzirom na to da je udana sa samo 10 navršenih godina života – (op.a). Njezina inicijativa našla je na potporu vladajućih kuća svih triju skandinavskih zemalja, te je stvorena unija nazvana po gradu Kalmaru u kojem je potpisani sporazum o ujedinjenju 17. lipnja 1397. Ulaskom u uniju sve tri kraljevine

Lik osnivačice Kalmarke unije, kraljice Margarete (1353.-1412.), prikazan na njezinu sarkofagu u katedrali u Roskildeu blizu Kopenhagena (slika gore). Sarkofag je, desetak godina nakon kraljičine smrti, izradio kipar Johannes Junge. Katedrala je danas pod zaštitom UNESCO-a kao dio svjetske kulturne baštine

odrekle su se svoje suverenosti, ali su zadržale neovisnost, osobito na unutarnjem planu. Unjom je vladala jedna kraljevska kuća, no u svakoj zemlji članici uspostavljeno je regentstvo, a regenti su bili prilično autonomni na unutarnjem planu. No, relativno brzo nakon ujedinjenja do izražaja je došla dominacija Danske u Uniji, koju je posebno favorizirala kraljica Margareta. To je izazvalo nacionalne i feudalne frustracije kod ostalih članica, a posebno Švedske.

ENGELBREKTOV USTANAK

Prva veća destabilizacija Kalmarke uniye nastala je izbijanjem tzv. Engelbrektova ustanka 1434., posljedice krajnjeg nezadovoljstva srednjih i nižih staleža u Švedskoj. Nasljednik Margarete, kralj Erik Pomeranski vodio je učestale ratove sa susjednim germanskim kraljevinama Schleswigom, Holsteinom, Mecklenburgom i Pomeranijom, zbog čega je svojim podanicima nametao sve veće poreze i namete. Neizdrživi nameti doveli su do općeg nezadovoljstva švedskog pučanstva Erikovom vladavinom. Došlo je do ustanka, ponajprije seljaštva predvođenog nižim plemstvom, pod vodstvom nižeg plemića Engelbrekta Engelbrektsona, po kojem je i ustank dobio povijesni naziv. Za svega nekoli-

Švedski plemić Engelberkt Engelberktsson (slika lijevo), voda prvog ustanka koji je uzdrmao Kalmarsku uniju. Poginuo je 1436. u dvoboju, u vrlo sumnjivim okolnostima

Karl Knutsson (umro 1470.) bio je najbliži suradnik Engelbrekta Engelbrektssona. Kasnije je postao švedski kralj pod imenom Karlo VIII., ali nije uspio odvojiti državu od Kalmarske unije

Marinko OGOREC

ko mjeseci ustanak je zahvatio čitavu Švedsku. Kralju je jedino preostalo proglašiti jednogodišnje primirje tijekom kojeg će se voditi pregovori. Na pregovorima je Engelbrekt postao državni namjesnik i svojim je ovlastima sazvao švedsku skupštinu koja je obuhvaćala znatno šire slojeve pučanstva. Skupština je na kraju priznala kraljevu vlast, ali u zamjenu za mnogo veće parlamentarne ovlasti u upravljanju zemljom. No s druge strane, sporazum je doveo do podjele među samim Švedanima. Njime su uglavnom ispunjeni zahtjevi bogatijih slojeva koji se iz nacionalnih razloga pridružio pobuni, dok su seljački zahtjevi zanemareni.

POLITIČKA LIKVIDACIJA?

Uskoro su ponovno počela neprijateljstva, a vodstvo nad ustaničkom vojskom je uz Engelbrekta dobio i Karlo Knutsson. Pobunjenici su krenuli u osvajanje utvrda koje je danski kralj još imao na švedskom teritoriju. No Engelbrekt je bio sve više podređen Karlu koji je imenovan maršalom, pa se povukao iz operacije, navodno zbog zdravstvenih problema. Otišao je u dvorac Orebro na oporavak i tamo ubrzo poginuo u dvoboju s plemićem Magnusom Bengtssonom zbog osobnih razmirica. I danas mnogi povjesničari sumnjaju da je namjerno likvidiran iz političkih razloga. Nakon njegove smrti ponovno su pokrenuti pregovori s kraljem, te sklopljen novi ugovor kojim su švedsko plemstvo i gradovi dobili samo manje privilegije. Naravno, time nisu mogli biti dugoročno zadovoljni, pa je Kalmarska unija nastavila postojati s permanentnim, više ili manje prikrivenim rivalstvom između Švedske i Danske oko dominacije u Uniji.

JEDAN KRALJ PREVIŠE

Do novog žestokog sukoba došlo je 1448. nakon smrti Erikova nasljednika na prijestolju, Christophera Bavarskog. Politički "vakuum" koji je tom prilikom nastao pokušalo je iskoristiti švedsko plemstvo izborom Engelbrektova bivšeg suradnika Knutsona za švedskog kralja pod imenom Karlo VIII., kako bi nametnuli Uniji svog vladara. S druge strane, Danci su pod velikim utjecajem visokog plemstva Holsteina za kralja izabrali Christiana I. Oldenburškog. To je ubrzo dovelo do nove radikalizacije dansko-švedskih neprijateljstava i dinastijskog rata unutar Kalmarske unije. Sukob je završio 1454. pobjedom dan-

ske strane, nakon čega je Christian I. postao i švedski kralj. No, otpor Švedana danskoj dominaciji time nije završen, pa nakon smrti Karla Knutsona švedski regent Sten Sture nastavlja borbu. Ubitki kod Brunckerberga 1471. pobjedu snage Christiana I. koji se zbog poraza morao odreći švedske krune. Ipak, njegov nasljednik Christian II. ponovno je preuzeo krunu 1520., no to nije bilo dugog vijeka, jer dolazi do novog ustanka pod vodstvom švedskog regenta Gustava Vasa 1521.

postojati. Norveška i Danska ostale su u personalnoj uniji, s izrazitom dominacijom Danske, koja se prema norveškim prostorima ponašala kao prema kolonijalnom vlasništvu. Ubrzo je jedini službeni jezik postao danski, a sva je vlast centralizirana u Kopenhagenu.

RASKID S KATOLIČKOM CRKVOM

Gustav I. je odmah nakon ustoličenja ojačao središnju državnu vlast, ustrojio stajaču vojsku s 15 000 pripadnika, te započeo razvoj snažne ratne i trgovačke

Štokholmska krvava kupka (studeni 1520.), na slici, bila je povod švedskom ustanku koji je dao završni udarac opstojanju Kalmarske unije

Dan kada je švedski parlament Gustava Vasa proglašio za kralja (6. lipnja 1523.) i danas se službeno slavi kao švedski Dan državnosti

KRVAVA KUPKA U STOCKHOLMU

Povod novom švedskom ustanku bilo je planirano pogubljenje 80 vodećih švedskih plemića, 7. – 10. studenog 1520., koje je zapovjedio Christian II. a u povijesti je ostalo zabilježeno pod nazivom "Stockholmska krvava kupka". Gotovo odmah nakon izbjeganja ustanika dolazi do odlučujuće bitke kod Västeråsa 29. travnja 1521. u kojoj su švedske snage potpuno porazile Dance predvođene Diderikom Slagheckom i osvojile Västerås. Nakon pobjede, Gustav Vasa ustoličio se 1523. za švedskog kralja Gustava I. čime je započela vladavina dinastije Vasa, a Švedska je istupila iz Kalmarske unije. Dan kada je švedski parlament Gustava Vasa proglašio za kralja i danas se službeno slavi kao švedski Dan državnosti. Odcjepljenjem Švedske Kalmarska unija je i formalno prestala

mornarice, kako bi se mogao suprotstaviti pomorskom i gospodarskom utjecaju Hanzeatskog saveza (vidi podlistak HV 403). Osim toga, nastojeći ostvariti švedske ekspanzionističke ciljeve na prostoru Baltika, Gustav I. proglašava švedsku protestantsku crkvu državnom, raskida političke veze s Katoličkom crkvom i konfiscira njezine velike posjede. Pridobivši na svoju stranu gotovo cijelokupno plemstvo, Gustav I. oduzima trgovачke privilegije hanzeatskim gradovima i 1544. godine osigurava nasljedno kraljevsko pravo, te stvara preduvjete za švedsku ekspanziju. Na cijelom prostoru sjeverne Europe složene su sve okolnosti za jedno relativno dugo razdoblje permanentne nestabilnosti i stalnih sukoba, koje bi se zajedničkim imenom moglo nazvati vrijeme velikih ratova. ■

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

U prošlim brojevima prikazani su dokumenti - "Informacije" i "Zapovijedi" – kojima je vrh JNA nastojao svoje jedinice i vojnike pripremiti za odgovor na djelovanje "separatista". "Informacije" su često temeljene na podacima dobivenim terenskim radom pripadnika raznih službi, koji su u svojim izvješćima iznosili zapožeganja s pojedinim području. Jedno od takvih je "Obavještajno izvješće o sigurnosnoj situaciji u općinama Vrginmost, Vojnić i Topusko, zagovarnicima oružane pobune srpskog stanovništva na tom području te odluci SO Vrginmost o odcjepljenju od Hrvatske", koje su dostavili

opštine Obradović Dmitar, zapovjednik policijske stanice u Vrginmostu Samar i kompletno opštinsko rukovodstvo. O njihovim ostavkama raspravljaće se na narednoj sednici Skupštine opštine. Rukovodioći u opštini su mišljenja da se njihove ostavke trebaju prihvati jer više nisu u stanju rukovoditi narodom.

Dana 30. 03. 1991. godine održana je promocija SK-PJ za opštinitu Vrginmost uz mali odaziv građana. Promociju je vodio Dmitar Obradović koji je član Jugoslovenskog inicijativnog odbora ove stranke. Medju pripadnicima SDS na ovom tere-

već dopremljeno na teren Vrginmosta.

Predsednik SDS-a je CREVAR RADE, magistar, nekada je radio u "Rudjeru Bošković" u Zagrebu. U odboru SDS-a su uvučeni učeni-intelektualni ljudi. Na ovaj teren često dolazi LAZIĆ MOMIR, novinar iz Karlovca, Predsednik SDS-a za okrug Karlovački.

01. 04. 1991. godine na Petrovoj Gori, kod spomenika, održana je komemoracija proboga obruča u koju se uključila i Srpska pravoslavna crkva. Govorio je i pravoslavni sveštenik iz Karlovca i rekao je da su specijalci odveli pravoslav-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA STANJA U HRVATSKU

IZVJEŠĆE PRIPADNIKA SDB-a OD 1. TRAVNJA 1991.

pripadnici Službe državne bezbednosti V. G. i N. P., nakon što su na spomenutom području 1. travnja 1991., od 15 do 02 sata ujutro, razgovarali s većim brojem ljudi.

U spomenutom izvješću navode se reakcije dijela srpskog stanovništva na događaje u Nacionalnom parku Plitvička jezera, nakon intervencije snaga hrvatske policije protiv srpskih ekstremista, kao i političke prilike među srpskim stanovništvom na tom području, te potvrđuju činjenica da je srpskom stanovništvu već tada dostavljeno oružje za borbu protiv legalno izabrane hrvatske vlasti. Uz to, spomenuto izvješće potvrđuje da su pojedini predstavnici srpskog naroda poticali srpski narod na pobunu i odcjepljenje dijela hrvatskoga teritorija od Republike Hrvatske, koje je proglašeno u noćnim satima 1. travnja 1991. na sjednici "Skupštine opštine" u Vrginmostu. Istodobno, ono pokazuje da je i među Srbima na tom području bilo uglednih pojedinaca koji se nisu slagali s ekstremnom politikom SDS-a, no njih, nažalost, većina njihovih sunarodnjaka na tom području nije prihvatile i podržala.

"Dana 29. 03. 1991. godine održana je sednica Skupštine opštine Vrginmost na kojoj su pod pritiskom SDS-a podneli ostavke predsednik

nu postoji strah da će ova stranka pokupiti im veći broj pristalica. Inače, na terenu Vrginmosta već postoje formirane ćelije ove stranke od prije nekoliko meseci.

Dana 31. 03. 1991. godine, na inicijativu SDS-a Vojnić i Vrginmost, sakupilo se oko 300 članova ove stranke iz sela Slavsko Polje, opština Vrginmost. Okupljanje je bilo na mestu "Klučar" gdje je inače 1942. godine probijen obrok ustaša koji su bili opkolili narodni zbeg. Uspostavljeni su bili kontakti sa SDS Vrginmost i Vojnić i okupljanja su održana i u tim mjestima. Situacija na Plitvicama je inicirala ovo okupljanja. Svi su čekali odluke Predsedništva Jugoslavije i bili su spremni da proglaše podizanje narodnog ustanka. Kontaktirali su se MILOM DAKIĆEM u Vojniću, koji je rukovodio ovom akcijom. Na Klučaru se prijavilo bilo oko 200 dobrovoljaca koji su bili spremni odmah da krenu na Plitvice, ali je Dakić oko 22 časa, nakon saopštavanja odluke Predsedništva, doneo odluku da se ne šalju dobrovoljci u Korenicu. Tek nakon toga, narod se razišao kućama, s tim što su po selima uspostavljene seoske straže.

Pripadnici SDS-a stalno ističu da im je oružje na dohvat ruke, i da je pitanje vremena kada će im biti podeljeno. Pojedinci iznose da je ono

nog sveštenika iz Slunja i vodili ga do Plitvice odakle su ga vratili isprebijanog. Takodje je izneo da su u toku jučerašnjeg dana pale tri žrtve, dva u Plitvicama, a jedna u Plaškom gdje je ubijen Srb od strane milicionera-Srbina.

Dana 01. 04. 1991. godine SDS u Vrginmostu je u 18 časova održao svoj sastanak nakon kojega su izvršili pritisak na predsednika opštine Obradovića Dmitra da hitno sazove vanrednu sednicu Skupštine opštine na kojoj da donesu odluku o odcjepljenju od Republike Hrvatske i priključenju tzv. SAO Krajina. U 19,45 časova, Obradović je napisao pozive delegatima skupštine a posredstvom SDS ovi pozivi su hitno raznešeni po selima. SDS je bio već unaprijed izvršio pritiske na delegate da se moraju odazvati, tako da je sednica Skupštine opštine počela sa radom u 21 čas uz prisustvo samo jednog delegata hrvatske nacionalnosti. Pripadnici SDS-a su bili spremni da pod pretnjom sile, pa čak i zarobljavanjem, obezbede kvorum ove sednice. Na sednici Skupštine opštine doneta je odluka o odcjepljenju od Republike Hrvatske koja je saopštена oko 22 časa okupljenom narodu ispred opštine. Inače, bilo je okupljeno oko 500 ljudi, koji su strpljivo čekali rezultate. Odluka je prihvaćena sa oduševljenjem i nakon toga narod se razišao po kafanama i kućama.

IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA

HRVATSKI BRANITELJI - UMJETNICI

U kontaktu sa izvorima, došli smo do saznanja da ljudi iz Vrginmosta odlaze na teren Knina gdje kupuju automatske puške sa 150 metaka za 700 DM. Iznosi se podatak o jednom meštaninu koji je svojim kolima po terenu Vrginmosta razvozio i prodavao oružje, poluautomatsku pušku za 700 DM, a automatsku puštu za 1200 DM. Samo u jednoj turi je prodao 25 komada ovog oružja.

Inače je narod u suštini nenaoružan jer su kako ističu, imali ogromno povjerenje u Armiju, da će ona rešiti ovu situaciju, a sada se iznosi, da gube povjerenje u Armiju i zbog toga se osećaju prevarenima i da sada moraju sami

podatku, jedan policajac koji je smешten u Topuskom, linijom HDZ je dobio telefaks koga je instalirao u stanu. Podatak proveravamo.

Naš penzionisani starešina Kopač Stjepo, koji sada živi u selu Čremušnica, SO Vrginmost, izneo nam je, da iz sela Ilovačak, koje pripada opštini Glina, inače nastanjeno hrvatskim življem, u toku ovih dana /za Uskrs/ pucao se noću iz automatskog oružja, što do sada nikada nije bio slučaj. I ranijih godina se iz ovog sela puca iz običnih pušaka, ali nikada nije iz automatskog oružja. Meštani Čremušnice strahuju od meštana Ilovačka, jer 1941. godine iz ovog sela krenule su koljačke grupe

ZVANREDNOG

da razmišljaju o svom naoružavanju. Inače, ovde više nema straha od eventualnog rata, naprotiv mлади ljudi, ali i prvoborci, iznose da rat treba početi što prije, da više nemaju živaca, da su na rubu izdržljivosti. Ljute se na Armiju zašto se mešala u Plitvicama, zašto nije pustila da se medjusobno pokolju, pa ko preživi.

U selu Slavsko Polje i dalje je organizovan bataljon ljudi, ali su slabo naoružani.

Rukovodstvo opštine, bez obzira što je pod ostavkom, izražava spremnost da sa narodom se bori na strani Armije ukoliko bi bila napadnuta.

Obradović Miloš, predsednik opštine, izneo nam je, da je usmeno naredjeno linijom Ministarstva odbrane, da se dostave izvještaji do 26. 03. 1991. godine o sledećem: Mobilizacijskim zborištima, starešinskom kadru, nacionalnoj strukturi, obučenosti starešinskog kadra, činovima i sl. Izvor iznosi da u dogovoru sa predsednikom opštine Vojnić, nije htio dostaviti traženi izveštaj, već je napisao dopis, da takve podatke ne može davati bez saglasnosti JNA. Ovde se očito radi o prikupljanju tajnih vojnih podataka u cilju sprečavanja mobilizacije.

U Topuskom je formirana Policijska postaja-odeljenje koje je podčinjeno Vrginmostu. Prema neproverenom

prema srpskim selima.

HDZ u Topuskom radi na tome da se formira opština Topusko koja bi obuhvalata sva sela iz opštine Vrginmost i Glina, nastanjena hrvatskim stanovništvom. Na ovom planu je najaktivniji ABRAMOVIĆ MILAN, koji radi kao direktor srednješkolskog centra u Topuskom, inače je podpredsednik skupštine opštine Vrginmost, a ima i funkciju predsednika HDZ u Topuskom. Naša je ocena da se opšte stanje na ovom terenu dalje pogoršava, da će se nastaviti naoružavanje i neizvesna je situacija i njeno razrešenje.

Na ovom terenu sve konce vuče DAKIĆ MILE, ali se često pojavljuje i penzionisani general PEKIĆ DUŠAN, koji zagovara oružanu borbu. Pekić ima veliku podršku naroda. U novije vreme, i RADE BULAT, penzionisani general, prvoborac ovog kraja i pokretač ustanka, postaje sve aktivniji ali ne zagovara ekstremizam, traži umerenija rešenja. Penzionisani general VIDOVIĆ NIKOLA, prvoborac ovog kraja i narodni heroj, koji živi u Beogradu, retko se pojavljuje na ovom terenu jer se ne slaže sa politikom SDS-a. Letos je bio na jednom mitingu u Boviću i držao je govor, ali se prije toga ogradio od politike SDS-a, što mu narod zamera. (Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata)

Zbor hrvatskih umjetnika formacija je utemeljena potpisivanjem Deklaracije o osnivanju 4. listopada 1991. u prostorijama Društva hrvatskih književnika u Zagrebu. "U ratu za slobodu Republike Hrvatske, hrvatski umjetnici stavljaju domovini na raspolažanje svoje intelektualne i fizičke moći", navodi se na početku teksta Deklaracije s nakanom osnivanja postrojbe koja bi djelovala na prvoj crti bojišta. Za postrojbu je spremnost iskazalo 248 književnika, likovnih, filmskih i dramskih umjetnika. Već 20. listopada formirana je Satnija hrvatskih umjetnika koja je nakon postrojavanja ispred Mogile u maksimirskom parku podijeljena u tri skupine i upućena na bojišta operativnih zona Osijek, Zagreb i Split. Neposredna ratna iskustva hrvatskih umjetnika u obrani domovine pridonijela su i nastajanju čitavog niza različitih umjetničkih ostvarenja, duboko proživljenih autentičnih svjedočanstava o Domovinskom ratu.

Izvor: Satnija Hrvatski umjetnici, urednik: Dalibor Jelavić, Zagreb, 1997.

Marijo RELJANOVIĆ

ZBOR NARODNE GARDE
JEDINICA HRVATSKIH UMJETNIKA

PLAKAT ZHUM / ZBOR NARODNE GARDE / JEDINICA HRVATSKIH UMJETNIKA

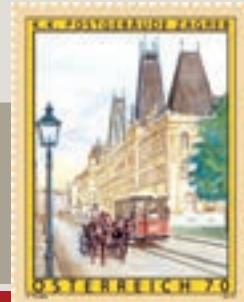
Autor: Ante Rašić

Zagreb, 1991.

Tisk u boji

Veličina: 705 x 500 mm

"Vojnik s
dječakom" na
kirgistskoj
marki iz 2009.

Marke RH iz serije
"900. obljetnica Za-
greba i Zagrebačke
biskupije" iz 1994.

FILATELIA

MARKE PROZORI U POVIJEŠT

OD 1848. GODINE ZAGREB POSTAJE GLAVNO SREDIŠTE POŠTA ZA HRVATSU. O VAŽNOSTI
POŠTANSKE DJELATNOSTI U HRVATSKOJ I ZAGREBU TIJEKOM AUSTRO-UGARSKE VLASTI
GOVORI I PODATAK KAKO JE AUSTRIJSKA POŠTA OVE GODINE IZDALA POŠTANSKU MARKU S
MOTIVOM POŠTANSKE PALAČE U ZAGREBU, IZGRAĐENE 1904. GODINE.

Ivo AŠČIĆ

ZAGREBAČKI GLASNICI

Tijekom tatarskih pohoda na Euro-
pu sredinom 13. stoljeća u kome su
stradali milijuni ljudi, te bitke na
rijeci Šajo u Mađarskoj 11. travnja
1241. ugarsko-hrvatski kralj Bela IV.
uspio je pobjeći u Zagreb, a njegov
brat Koloman, hrvatski herceg koji je
predvodio hrvatsku vojsku - pješake
i konjanike, teško ranjen, u Čazmu,
gdje je i umro. Mongoli su nastavili
progoniti kralja koji se sklonio u Dal-
maciju, zapalivši pri tome crkvu sv.
Stjepana u Zagrebu. U to se vrijeme

grada, posebice trgovine
i obrtništva ali i povoljan
zemljopisni položaj, imao
je za posljedicu formiranja
glasničke službe.
Prvi su glasnici taj posao
obavljali kao neku vrstu
građanskih dužnosti, što
im nije bilo osnovno za-
nimanje. Od kraja 18. sto-
ljeća Zagreb je poštanskim vezama
povezan s Kanjižom u Ugarskoj i
Osijekom a od tridesetih godina 19.
stoljeća, zahvaljujući već uhodanim
vojnim poštchodima, postoji redoviti
poštanski promet prema Beču,

**Prigodni blok RH iz
1995. "Cravata - Cro-
ata" prikazuje i rubac
hrvatskog vojnika iz
1630. godine**

**Početkom 1995. go-
dine HPT je izdao tri
poštanske marke u
bloku s motivima kرا-
vate, hrvatskoga izuma koji
je dao veliki doprinos općoj povijesti
odijevanja i mode. Jedna od maraka jest i ona s
motivom rupca hrvat-
skog vojnika iz 1630.
godine. Useriji maraka
"Cravata - Croata" koje
je osmislio akademski slikar Lovro Artuković, osim marke s motivom
rupca hrvatskog vojnika izdane su još dvije marke s motivom kravate engleskog Dandya iz 1810. i kravate
poslovnog čovjeka s kraja 20. stoljeća. Marke su izdane u arcima od 20
maraka i u bloku. Izdane su i dvije
vrste FDC-a (jedan s nizom i jedan
s blokom), te prigodni list s nizom i
blokom. ■**

Zagreb na austrijskoj marki iz 2012. godine

odvijalo često dopisivanje između
kralja i hrvatskih velikaša i rimskoga
pape te pape sa zagrebačkim i ča-
manskim kaptolom.
U znak zahvalnosti, godinu dana
poslije, Bela IV. Zagrebu dodjeljuje
Zlatnu bulu čime postaje slobodni
kraljevski grad što ima za posljedicu
doseljavanja Hrvata koji su stekli
slobodu te stanovnika iz Mađarske,
Njemačke i Italije. Daljnji razvoj

Budim, Trstu i Rijeci te Dalmaciji,
Slavoniji i Vojvodini.
Od 1848. godine Zagreb postaje
glavno središte pošta za Hrvatsku.
O važnosti poštanske djelatnosti u
Hrvatskoj i Zagrebu tijekom austro-
ugarske vlasti govori i podatak kako
je Austrijska pošta ove godine izdala
poštansku marku s motivom poštans-
ke palače u Zagrebu, izgrađene 1904.
godine.

PETI
PROTUOKLOPNI
TOPNIČKO
RAKETNI
DIVIZION

HRVATSKI
VOJNIK

broj 405 / 28. rujna 2012.

47

VEKSILOLOGIJA

Veći broj radova koji se bave zastavama pojavljuje se tek u 90-im godinama XX. stoljeća, kada kustosi pojedinih muzeja objavljaju kataloge zastava iz zbirk i svojih muzeja i znanstvenih i stručnih radova koji se na njima temelje. Ipak, sve veliko bogatstvo hrvatske veksilološke baštine još uvijek čeka primjerenu znanstvenu pozornost i adekvatno vrednovanje

VEKSILOLOŠKI POČECI U HRVATSKOJ

Željko HEIMER

Jedan od najranijih radova objavljenih u suvremenoj znanstvenoj literaturi koji se tiče zastava govori o vojnim zastavama. To je kratka bilješka Emilija Laszowskog, kasnijeg ravnatelja Zemaljskog arhiva, objavljena u Arhivskom vjesniku 1902. godine. Laszowski opisuje dokument iz 1757. godine koji kraljica Marija Terezija "za priznanje junaštva vjernom svom hrvatskom narodu" daruje četiri pruske zastave zarobljene u opsadi Schwednitza iste godine, u kojoj su se istaknule hrvatske postrojbe pod zapovijedanjem bana Nádasdyja. Prema kraljičinoj želji po jedna od zastava trebala se čuvati u zagrebačkoj katedrali i varaždinskoj župnoj crkvi, a druge dvije po želji zagrebačkog biskupa. Nažalost, već u vrijeme Laszowskog lokacija ovih zastava nije više bila poznata. Iste godine drugi poznati heraldički stručnjak, tadašnji ravnatelj Arhiva, Ivan Bojničić objavljuje članak o zagrebačkoj zastavi, a o istoj temi kasnije piše i Rudolf Horvat 1939. Svojevrsni pionirski rad koji iz područja čisto povjesnog ulazi u suvremena veksilološka istraživanja

jest rad Josipa Luetića o uporabi zastave Dubrovačke Republike iz 1967. godine. Većim brojem radova ističe se kustosica zbirke zastava Hrvatskog povjesnog muzeja Jelena Borošak Marijanović. Autor ovog priloga objavio je niz članaka o raznim hrvatskim zastavama u znanstvenim časopisima, na međunarodnim veksilološkim kongresima i drugdje. Izuzetno bogatim naslijedom povijesnih i suvremenih zastava vatrogasnih postrojbi bavi se Biserka Vlahović. Ipak, sve veliko bogatstvo hrvatske veksilološke baštine još uvijek čeka primjerenu znanstvenu pozornost i adekvatno vrednovanje.

5. PROTUOKLOPNI TOPNIČKO-RAKETNI DIVIZION - ZAGREB

Zastava 5. protuoklopog topničko-raketnog diviziona – Zagreb nesimetrično je raščetvorena u bijela i crvena polja, tvoreći kvadratno crveno polje na slobodnom kraju gore ostavljujući donju prugu oko četvrtine širine zastave. U bijelom pravokutnom polju u gornjem dijelu uz kopljne nalaze se simboli postrojbe: velika brojka 5 sastavljena od crvenih i srebrnih kvadrata preko koje koso prolazi crni prikaz topovske cijevi. Uz nju je stilizirani plavi prikaz kule s tri tornja i otvorenim vratima iz zagrebačkog gradskog grba, praćen sa zlatnom šesterokrakom zvijezdom

Dodatake informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, malimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

Zanimljive podatke za proučavanje vojnih zastava moguće je naći i u publikacijama koje se bave vojnom povijesti i vojnim identitetom u širem smislu, poput niza Hrvatski ratnici Tomislava i Višeslava Aralice ili četiri sveska niza Hrvatsko ratno znakovlje, čiji je posljednji svezak isključivo posvećen stolnim zastavicama postrojbi.

i srebrnim polumjesecom, iznad crnih inicijala HV. Ispod znaka ispisana je kratica postrojbe crnim 5. P.Otrd i ispod sitnije ZAGREB, a u crvenom kvadratu na slobodnom kraju srebrnim je slovima ispisano u pet redova puno ime diviziona. Zastava sadrži iste elemente kao i nadlaktični znak postrojbe koji je izrađivan u Zagrebu 1993. godine. Zastavni rukav dobitven je posuvraćivanjem zastavnog polja, a s vanjskih strana zastava je opšivena zlatnim pozamterijskim resama oko 4 cm dužine. Veličina zastave je 100×200 cm, a čuva se u zbirci zastava Glavnog stožera OSRH. Jezgra postrojbe bila je 1. protuoklopna baterija ZIS 76 mm, od koje je 5. listopada 1991. formiran 21. mješoviti protuoklopni topnički divizion – Zagreb. Od 15. lipnja 1993. ustrojen je 5. divizion PO topničko-raketni – Zagreb, koji je djelovao do ukidanja u preustroju u rujnu 1999. godine. ■

MULTIMEDIJA**iPhone 5**

Apple je predstavio, kako sami kažu, "najtanji, najbrži i najbolji iPhone koji su dosad ponudili". U potpunosti je napravljen od aluminijskog stakla u bijeloj i crnoj verziji, 18% tanji i 20% lakši a zahvaljujući novom A6 čipu dva puta brži od prijašnjeg 4S modela. Sa svoje dvije jezgre iPhone 5 je

brži od svih ostalih konkurenčkih uređaja najvišeg ranga na tržištu, što dokazuje da nije stvar u sirovoj snazi već u savršenoj optimizaciji hardvera i softvera. Dijagonala zaslona je 4,0 inča, a rezolucija mu je 1136 x 640 točaka, dakle ponovno s 326 ppi gustoćom. Zbog većeg zaslona iPhone 5 sada ima 5 redova ikonica i odnos stranica 16:9. Kamera

Sa svoje dvije jezgre iPhone 5 je brži od svih ostalih konkurenčkih uređaja najvišeg ranga na tržištu, što dokazuje da nije stvar u sirovoj snazi već u savršenoj optimizaciji hardvera i softvera

ima senzor od 8 megapiksela i f/2.4 otvor blende. Apple najavljuje bolje rezultate prilikom snimanja u tamnjim uvjetima i 40% brže okidanje. U mogućnosti je snimati 1080p video, dok prednja kamera snima video u 720p rezoluciji. Dodana je i nova mogućnost snimanja panoramske fotografije s ukupno 28 megapiksela. iPhone 5 podržava sljedeće brzine prijenosa podataka: HSPA+ na 21Mbps, HSPA+ Dual Carrier na 42Mbps i LTE, a maksimalno do 100 mbps. Baterija je izdržljivija. Kako kažu, podržava 225 sati u standby modu te 8 sati razgovora ili surfanja. Predstavljen je i novi kabel s manjim i tanjim ulazom. Nazvali su ga Lightning. Predstavljanjem iPhonea 5 predstavljen je i novi operativni sustav iOS 6 koji u potpunosti iskorištava sve njegove hardverske mogućnosti.

MOBILNE APLIKACIJE**Appleov iOS6**

Najnovija verzija Appleova operativnog sustava za mobilne uređaje iOS6 donosi mnoge promjene (njih 200-tinjak), od kojih se neke posebno ističu. Siri je sad podržan i na novom iPadu, može pokretati aplikacije i raspolaže s puno više informacija. Možete odmah twitati ili fejsati direktno iz aplikacije, a novost je mogućnost dijeljenja tabova između desktop računala i telefona: tu novost Apple naziva iCloud Tabs. Tu je i dijeljenje Photo Stream fotografija s prijateljima preko weba, iOS uređaja, Apple TV-a, Mac-a... Mailove možete označiti kao VIP: kada dobijete email on će se pojaviti u posebno odvojenom inboxu.

U email napokon možete ubaciti i fotku ili video direktno iz mail aplikacije. Također, možete označiti zastavicom poruke koje želite pratiti. Ako imate dolazni poziv, moguće ga je ignorirati ili obavijestiti pozivatelja slanjem unaprijed definiranom porukom, kao npr. "Javit ću ti se kasnije." Novom opcijom "Ne uznemiravaj" moguće je prigušiti pozive i obavijesti, odmah ili u određeno vrijeme te odabrati koje će pozive vaš uređaj preuzeti čak i ako ste u tom modu. Facetime je napokon moguć preko 3G signala, a ne samo preko WiFi-a kao prije ali samo za iPhone 4s i 5. Apple donosi i iznimno kvalitetnu

navigaciju na iPhoneu, kroz koju će vas voditi Siri, s čime bi klasični GPS navigacijski uređaji mogli postati stvar prošlosti. App Store je potpuno redizajniran i pojednostavljen za uporabu pa tako sada više ne trebate upisivati password za besplatne aplikacije ili nadogradnju već instaliranih. Tu je i nova aplikacija Passbook u koju ćemo spremati lozinke, ali i karte za avion ili kino.

Pripremio Mladen PALIĆ

Vodootporna kamera

Toshibina Camileo BW20 nova je vodootporna videokamera za uporabu na otvorenom. Dizajnirana je da izdrži izazovne uvjete koji bi mogli nastati prilikom snimanja. Dolazi s 5 megapikselsnim CMOS senzorom s BSI tehnologijom, Full HD (1920x1080) snimanjem, elektroničkim stabilizatorom slike, 5x digitalnim zoomom, otporna je na vodu dubine do 5 metara, kao i na udarce i prašinu. Opremljena je zaslonom od 2 inča, nereflektirajućim LCD-om osjetljivim na dodir s grafičkim sučeljem. Uz LED bljeskalicu tu je i optimizacija za rad pri slabom svjetlu od 2 luksa, a od priključaka tu su miniHDMI i miniUSB, dok je utor za kartice kompatibilan s microSD/SDHC/SDXC memorijskim karticama. Vjerojatno najzanimljiviji podatak o ovoj kameri jest cijena od 130 dolara po čemu je najjeftinija u toj kategoriji.

Standardizacija bežične veze

WiFi Alliance je predstavila svoj certifikacijski program Miracast koji se zasniva na WiFi Directu, ranijem pokušaju Intela da standardizira brzu bežičnu vezu za prijenos videa među raznim platformama. Samsung je najveći proizvođač pametnih telefona koji je prihvatio Miracast, a koji bi trebao zamijeniti AirPlay od Applea. Za sada su certifikate za kompatibilnost s Miracastom dobili Galaxy S III i Echo-P TV prijamnik, te LG-ov pametni telefon Optimus G. U budućnosti možete očekivati Miracast-certificirane uređaje kao što su pametni telefon, tableti i televizori a nosit će oznaku WiFi Certified, koja također pokriva tehnologiju kao što je WiFi Direct.

PlayStation 3 - još tanji i lakši

Sony ima potpuno redizajniranu PlayStation 3 konzolu! Riječ je o trećem modelu koji ne donosi ništa novo u performansama ali je 20 posto manji i 25 posto lakši od prethodnika. Dolazi s većim čvrstim diskom, i to u dvije inačice - s 250 i 500 GB. Verzija slabijeg kapaciteta pojavit će se na tržištu 25. rujna, po cijeni od 270 dolara i u paketu s igrom Uncharted 3: Drake's Deception: Game of the

Year Edition te vaučerom vrijednim 30 dolara za digitalni sadržaj. Druga inačica doći će 30. listopada, s cijenom od 300 dolara i igrom Assassin's Creed III. Ovo je drugi redizajn za PS3 otkad je pušten u prodaju (krajem 2006. godine). Prvi tanji model pojavio se 2009., a Sony je dosad nudio uređaje s različitim memorijskim kapacitetima. Ipak, inačica s 500 GB dosad je najveća.

www.zeppelin-museum.de
www.zeppelin-museum-zeppelinheim.de

U Njemačkoj postoji dva relevantna muzeja posvećena cepelinima, zračnim brodovima. Jedan je u Friedrichshafenu, a drugi u Neu-Isenburgu. Oba su grada blizu Frankfurta. Stranice će biti razumljive velikom broju naših čitatelja, jer postoje inačice na njemačkom i engleskom jeziku. No, ne bismo ih mogli proglašiti atraktivnima niti detaljnima, iznimka je tek inačica muzeja u Friedrichshafenu, koja je ipak nešto bogatija. Šteta, jer muzeji izgledaju zanimljivi, posebno izloženi predmeti koji potječu iz vremena procvata zračnih brodova, te simulacije unutrašnjosti cepelina. Ipak, ni za nezadovoljne nema brige: ako su vam stranice oba muzeja nedovoljne, posjetite www.airships.net, puno opširniju i slikovitiju stranicu privatnih entuzijasta.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

4. LISTOPADA 1749.

VREMENI

Leon RIZMAUL

Umro BARUN TRENK

U kripti kapucinske crkve u Brnu turisti mogu vidjeti golemo mumiificirano tijelo. Ondje, nedaleko od tamnice u Špilberku, gdje je umro 4. listopada 1749. počiva barun Franjo Trenk, neustrašiv vođa slavonskih pandura čiji su ratni pothvati proujeli slavu hrvatskoga oružja na bojišnicama tadašnje Europe. U tezijanskim ratovima iskazao se kao nenadmašan četovođa u pozadini neprijatelja. Iznenadnim prepadima i bijesnim jurišima, sam neobuzdana karaktera i velike hrabrosti, osvajao je gradove, presijecao neprijateljske linije i pljenio gdjegod je mogao. Ratovao je poput današnjih komandosa, koji udaraju iznenada i bespošteđeno. Uvijek je bio prvi u napadu, a posljed-

3. listopada 1995. - atentat na makedonskog predsjednika Kiru Gligorova

4. listopada 1858. - rođen Stjepan Sarkotić, hrvatski vojskovođa

6. listopada 1992. - Srbi ušli u Bosanski Brod, pad Bosanske Posavine

8. listopada 1991. - povjesna odluka Hrvatskog sabora o raskidu svih državnopravnih veza s bivšom SFRJ - Dan neovisnosti

11. listopada 1579. - ubijen Mehmed-paša Sokolović, turski državnik i vojskovođa

11. listopada 1984. - IRA pokušala atentat na premjerku Margaret Thatcher

nji kad je trebalo uzmaknuti. Trenkovi panduri bili su zastrašujućeg izgleda – obrijane glave, naoružani kuburama i handžarima, ognutti crvenim kabanicama. Jurišali bi uz divlje povike i svirku zviždaljki i bubnjeva što je bio začetak vojnih glazbi u svijetu. Pandurski je odred svojim načinom ratovanja utjerao strah u kosti Prusima, Bavarcima i Francuzima. Pritom je često stradalo i civilno stanovništvo. Grad Cham, primjerice, nestao je u plamenu jer se odbio predati. Posljednji veliki pothvat Trenk je izveo kod Zarowa u Češkoj gdje je iznenadnim prepadom osvojio tabor pruskoga kralja Friedricha i zarobio njegovu blagajnu i sve osobne predmete. Sve mu je to donijelo veliku

slavu ali i loš glas. Zavist osobnih neprijatelja napisljetu je silovitoga Trenka odvela pred austrijski ratni sud. Neobičan ratnik prezirno je odbio želju carice Marije Terezije da zatraži pomilovanje. Prkosan kao i uvijek radije je izabrao tamnicu u kojoj je i umro na doživotnoj robiji. U Hrvatskoj se i danas čuva uspomena na Trenka i njegove pandure. U Požegi je ustrojena pandurska postrojba u starim odorama, a puhački Orkestar Hrvatske vojske često izvodi poznatu "Trenkovu koračnicu". ■

DUHOVNOST

fra Marko MEDO

BOG JE SVEMOGUĆ SVE DO... TRPLJENJA

U Evanđelju Isus svima postavlja jedno odlučno pitanje: A vi, što vi kažete tko sam ja? (Mk 8,29). Uzmimo ovo pitanje zaobziljivo i ne zavaravajmo se da smo već odgovorili na njega! Bogu se ne odgovara s jednim Da ili Ne. Bogu se odgovara čitavim životom. A naš život, kakav odgovor daje na Kristovo pitanje? Na Isusovo pitanje odgovara Petar te kaže: Ti si Pomazanik – Krist! (Mk 8,29). No kakva se pogreška krije u Petrovim riječima! Petra vjera je još nepotpuna i iznad svega nije čista. Naime, narod je prilagodio ideju Mesije, onako kako mi danas težimo prilagoditi vjeru u Boga nama, te je sveo Mesiju na političkog vođu, na revolucionara pozvanog da riješi zemaljske probleme Izraela. Isus je svjestan ove izdaje i bori se protiv nje u ime Božje istine. Isus, prije svega, moli apostole da nikome ne kažu da je On Mesija, kako se u narodu ne bi zapalile lažne nadе. A zatim otkriva narodu pravi misterij Svoje osobe i stoga pravo Božje lice: I poče ih naučavati kako Sin Čovječji treba da mnogo pretrpi (Mk 8,31).

Ovdje postoji jedna spoznaja koja još i danas razlikuje kršćanstvo od drugih religija: Isus nam je pokazao da je Bog toliko strpljiv, toliko ponizan, toliko

dobar da dopušta čovjekove udarce i neposlušnost. Štoviše, u Kristu je Bog sam došao da bi trpio za nas: i od tog trenutka ljudska bol ima smisao, ima vrijednost; ona je put spasenja.

S BOGOM SE NIKAD NE GUBI

Kakva je bila reakcija apostola? Petar je, kao i uvijek, glasnogovornik pa kaže: Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi! Kod Petra prevladava strah od poniženja, strah od trpljenja, strah od gubitka. Petar zaboravlja da se s Bogom nikada ne gubi.

Petar je iznad svega poznavao Bibliju koja je sva prožeta ovom sigurnošću: Prije ili kasnije bezbožnik u jamu pada koju je sam svojim rukama iskopao, dok onaj koji se u Boga pouzdaje neće biti razočaran u vječnosti. Pa ipak, Petar se boji: pred boli nemoćnika i nadmoći zlobnika on zapada u kruzni straha. Po tom strahu Petar je vrlo sličan nama, ljudima male vjere. No ne moramo dugo čekati na Isusov odgovor: Nosi se od mene, sotono, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko! (Mk 8,33). To su vrlo oštре riječi: ni Juda nije bio nazvan sotonom, što znači Božjim protivnikom. To znači da je problem koji je postavio Petar od odlučujuće važnosti.

A problem je slijedeći: pobjeđuje li ohol ili poniran čovjek? Trijumfira li bahatost ili ponirnost? Nalazi li se Bog u razuzdanoj zabavi ili u žrtvi? Isus je kategoričan. Njegov odgovor je jasan: Bog je na strani poniznih, dakle pobjednik će biti poniran čovjek koji vjeruje u Boga. Ne usrećuju zabave, već samo milosrđe koje tjeran da se utroši na ono što uistinu vrijedi i ostaje za vječnost. Isus bi nam danas rekao iste stvari: pred neuspjehom društava koja su sve uložila na blagostanje Isus bi rekao: Lude, upozorio sam vas. Isus nas poziva da izidemo iz sebičnosti, jer je sebičnost uzrok nesreće. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene i evanđelja, spasit će ga (Mk 8,35).

Izgubiti život! Kako? Oprostiti znači izgubiti; služiti znači izgubiti; pognuti glavu znači izgubiti; dati ono što se posjeduje znači izgubiti; dati život znači izgubiti... u ovom svijetu koji prolazi! No, izgubivši sve, tj. darovavši sve, spašava se za vječnost: a to je jedini istinski čovjekov dobitak! Ne zaboravljujući jednu vrlo važnu sitnicu: dajući život postajemo sretni već ovdje dolje, dok se izabiranje sebičnosti podudara s osudom na nesreću. Već ovdje dolje!

Tiskana i audio-videoizdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

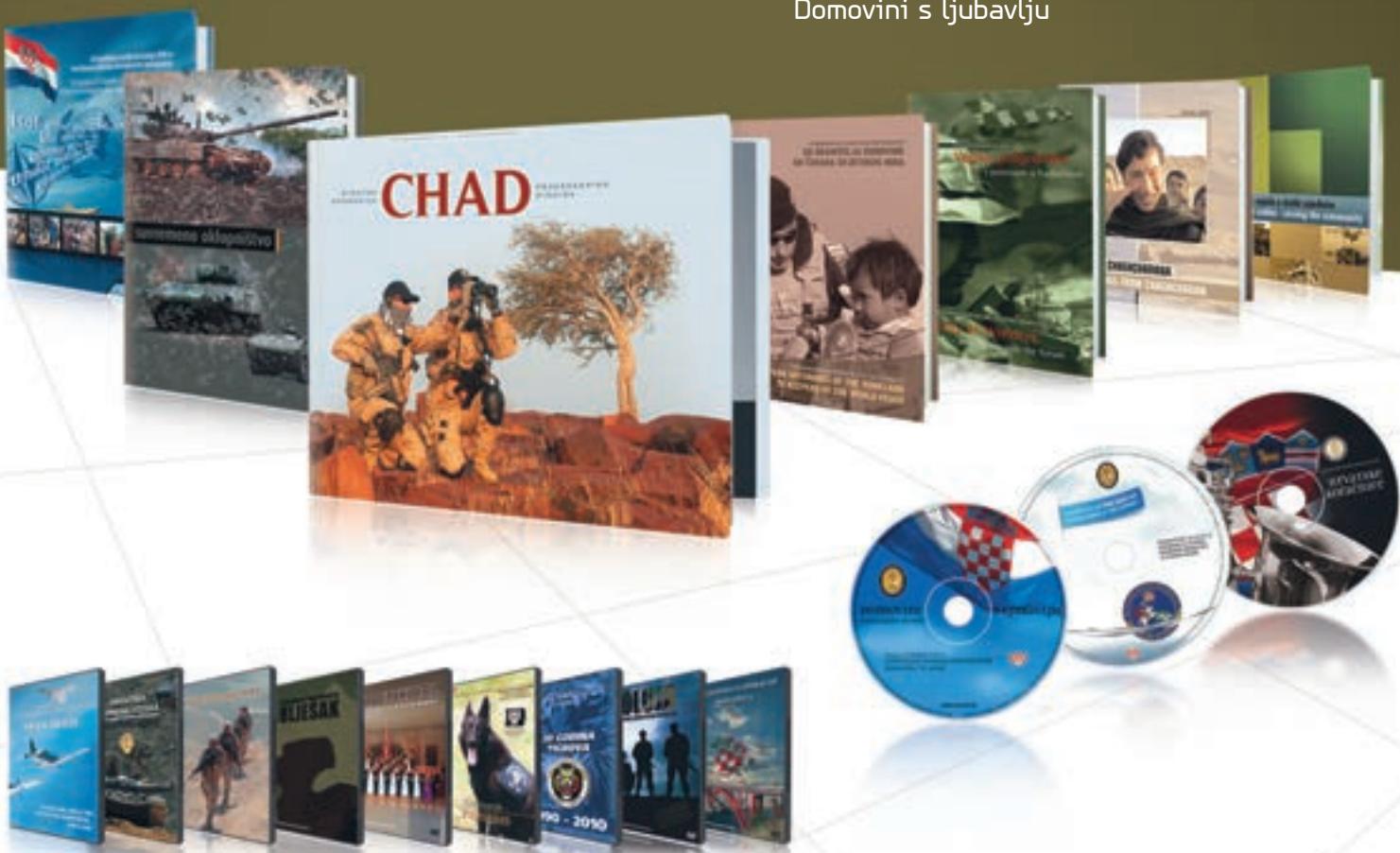
Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Krila oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

THE HS SOLLUTION

VHS-BG
cal. 40 x 46

VHS
ASSAULT RIFLE

Povećanje	1.5 x
Vidni kut	5.1°
Razlučivanje	30"
Končanica	Kružnica (1.8 m na 300 m)
Posebnosti	Crvena točka (4MOA) mogućnost gledanja s oba oka
Temperaturno područje rada	od - 32°C do + 49°C

DUALNI OPTIČKI CIJUNIK
CT-1.5X

THE ULTIMATE MILITARY COMBINATION!